

BPM

Az üzleti folyamatok átalakítását, felügyeletét és optimalizálását lehetővé tevő BPM különösen hasznos eszköze az üzleti teljesítmény növelésének.

GÉPJÖVŐ

Az asztali gépek és szoftverek piaca az elkövetkezendő néhány évben jelentősen át fog alakulni, és halványan már az is felsejlik, hogyan.

**395
forint**

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • WWW.COMPUTERWORLD.HU
ALAPÍTVÁ 1969 • 2008. NOVEMBER 25. • XXXIX. ÉVFOLYAM 48. SZÁM

COMPUTERWORLD

Ismeri Önt az internet?

A Web 2.0 fogalma az e-mailhez vagy a chathez hasonlóan a mindennapok részévé válik, és többek között a Microsoft új projektjének köszönhetően a felhő, azaz a cloud is egyre ismertebb lesz. Ahhoz, hogy a számos különböző jelenség közötti kapcsolat láthatóvá váljék, érdemes megpróbálkozni egy értelmezési keret felállításával. Web 2 és a virtuális közösségek.

Összeállításunk a 7-10. oldalon

Új trend – új megoldás az irodában: **EuroOffice 2008**

Az EuroOffice 2008 integrált irodai szoftver **teljes megoldást kínál** mind az intézmények, mind az üzleti világ számára. Az irodai alkalmazáscsomag a MultiRáció 2003-ban innovációs díjnyertes MagyarOffice (<http://www.magyaroffice.hu>) irodai szoftvercsaládjának továbbfejlesztése. Az OpenOffice.org-ra alapozott, nyílt szabványokra épülő, nyílt forráskód alapú megoldás az Európai Unió főbb nyelveit is támogatja.

Az EuroOffice 2008 csomag a következőket tartalmazza:

- **szövegszerkesztőt (EuroOffice Writer)**
- **táblázatkezelőt (EuroOffice Calc)**
- **bemutató-készítőt (EuroOffice Impress)**
- **rajzoló és képszerkesztőt (EuroOffice Draw)**
- **adatbázis-kezelőt (EuroOffice Base)**

A szoftver hét nyelvi változatban érhető el: **angol, német, francia, spanyol, olasz, lengyel és magyar**. További előnye, hogy **Windows és Linux** operációs rendszeren egyaránt futtatható. A szoftver képes minden elterjedtebb fájlformátum kezelésére, beleértve a Word, Excel, PowerPoint fájlokat is. Saját fájlformátuma az **Unió által is ajánlott ODF nemzetközi ISO szabvány fájlformátum**. Az EuroOffice 2008 csomag – az OpenOffice.org-hoz hasonlóan – **szabadon hozzáférhető!**

Az **EuroOffice 2008 Professional** az EuroOffice 2008-ra épül, kiegészítve számos felhasználói támogatással, valamint a következő funkcionális bővítményekkel:

- ♦ **professzionális elválasztó és helyesírás-ellenőrző** modul angol, német, olasz, francia, spanyol, lengyel és magyar nyelvre a MorphoLogic eszközzel, magyar nyelvre nyelvhelyesség ellenőrzőjével és szinonima szótárával
- ♦ **EuroOffice Mapchart**: térképdiagram-modul, amely a 28 tagúra bővült Unió területére megyei (NUTS3), Magyarországon település szinten alkalmazható
- ♦ **EuroOffice Dictionary**: szöveggözető szótárfunkció a szövegszerkesztőben és számolótáblában, beépített szótárakkal és saját szótár betöltésének lehetőségével
- ♦ **EuroOffice Optimizer**: lineáris, kvadratikus és nem-lineáris feladatokat megoldó optimalizáló modul
- ♦ **EuroOffice Adapt**: a felhasználó szokásaihoz igazodó adaptív kezelői felület
- ♦ multimédiás sűgő rendszer mind a hét nyelvre
- ♦ clipart-képek és sablonok a fő nyelveken, magyar nyelven pl. szerződés minták is

A legtöbb bővítmény az OpenOffice.org-al is használható!

Az EuroOffice 2008 a MultiRáció és a Szegedi Tudományegyetem közös K+F projektje, mely az OpenOffice++ eredményei alapján **az OpenOffice.org javított minőségű kódjára épül**. Az adaptív felület az ELTE Kutató Központjával közös projektben készült el.

Az EuroOffice 2008 Professional teljes és bővített funkcionalitást kínál más irodai alkalmazások árának a töredékéért. A leggazdaságosabb lehetőség informatikai fejlesztésre, bővítésre és szoftverlegalizálásra, amely **támogatja Európa nyelvi sokszínűségét**.

**További információért látogasson el weboldalunkra:
<http://www.multiracio.com/eurooffice>**

AKTUÁLIS

- 05 TOVÁBBRA SEM BÜNTETIK A LETÖLTŐKET**
Magyarországon ezentúl sem illegális, ha valaki saját használatra filmet vagy zenét tölt le az internetről.
- 05 VEZETŐT VÁLTÓ NAGYOK**
- 06 EGYESÜLNEK A SZERZŐDÉSES FÉLVEZETŐGYÁRTÓK?**
- 06 TALÁLJON ÁLLÁST ÖN IS KÖNNYEDÉN!**
Elindult az újratervezett és kibővített *Karrier* oldalunk, állások ezreivel.
- 06 MILLIÁRDOS ÜZLET A DIGITÁLIS ADATLOPÁS**
A Panda Security felmérései szerint egyre gyakoribbá válnak az adatlopásokkal járó incidensek, amelyek rendkívül sokrétűek lehetnek. Egy azonban közös bennük: a számítógép felhasználóinak személyazonosságát igyekeznek elorozni.

FÓKUSZ

07 ISMERI ÖNT AZ INTERNET?
Ahhoz, hogy a számos különböző jelenség közötti kapcsolat láthatóvá váljék, érdemes megpróbálkozni egy értelmezési keret felállításával.

ÜZLET

12 A VILÁG LEGNAGYOBB VÁLLALATI WI-FI HÁLÓZATA
Amíg korábban a vezeték nélküli hálózat csak egy kiegészítésként volt a vezetékes internethálózatnak a Microsoftnál, ma már nélkülözhetetlen.

13 HÁZHÓZ JÖN AZ EGÉSZSÉG
Három magyarországi régió egészségügyi intézményei között már nem a beteg, hanem az adatok utaznak.

14 TÍZMILLIÓ EURÓS MEGTAKARÍTÁSOK, KISZERVEZÉSSSEL

TECHNOLÓGIA

16 A JÖVŐ ASZTALI RENDSZEREI
Az asztali gépek és szoftverek piaca az elkövetkezendő néhány évben jelentősen át fog alakulni, és ez lesz az informatikai változás szinte egyetlen és biztos fejlődési területe.

17 MICROSOFT WINDOWS 7

18 HALADJUNK GYORSABBAN!
Kipróbáltuk az MSI Wind netbookjához kiadott BIOS-változatot, amely lehetővé teszi az apró gép processzorának túlpörgetését.

19 HAZAI PIAC

HORIZONT

21 PARADIGMAVÁLTÁS AZ OKTATÁSBAN
2015-ben a tanulás – mint az oktatásról levált, különálló tevékenységi forma – teljes mértékben hozzáférhető lesz mindenütt.

ÁLLANDÓ ROVATAINK

04 VÉLEMÉNY
Kálmán András:
Jogértelmeződsi – Az egyik hazai szerzői jogvédő szervezet igazgatója szerint mindenki félreértette az általuk kezdeményezett javaslatot, a politikusoktól a közvéleményen át az újságírókig.

05 ESEMÉNYEK

06 HÍRMOZAIK

2008.11.25.

WWW.COMPUTERWORLD.HU

Felkavart antivíruspiac

A Microsoft ingyenes, Morro néven fejlesztett víruskeresőjének bejelentése felborzolta a kedélyeket az antivírusgyártó cégek körében.
computerworld.hu/cikkek/ms_morro

Menedzselt infokommunikáció kkv-knak

A hazai piacon elsőként a T-Systems kínál kis- és középvállalatoknak menedzselt szolgáltatásként kommunikációs és informatikai csomagot.
computerworld.hu/cikkek/t_kkv

Üzleti karrierre készül a Flash

Üzleti felhasználásra szánja Flash platformját az Adobe, hogy látványosabbá tegye a vállalati alkalmazások unalmas felületét.
computerworld.hu/cikkek/sap_flash

A Synergon a BKV-nál

A közlekedési vállalat több mint hárommilliárd forint megtakarítást vár az informatikai rendszer új üzemeltetőjével kötendő szerződéstől.
computerworld.hu/cikkek/bkv_synergon

Kiadja IDG Hungary Kft.
1075 Budapest Madách Imre út 13-14. A ép.
HU ISSN 0237-7837
Postacím: 1374 Budapest 5. Pf. 578
Internet: www.idg.hu

Felölös kiadó Bíró István ügyvezető – ibiro@idg.hu
Lapigazgató Szigetvári József – jszigetvari@idg.hu
Műszaki vezető Birkus Imre – ibirkus@idg.hu
Nyomás és kötészet D-Plus Kft.
1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.
Ügyvezető igazgató Németh László

Szerkesztőség
Csonotos Péter – pcsonotos@idg.hu
Dervenkár István – iderenkar@idg.hu
Barabás Balázs – bbarabas@idg.hu
Tököli Gábor – gtokoli@idg.hu
Sz. Erdős Judit – jerdos@idg.hu
Arokszállási Gábor – garokszallasi@idg.hu
Csórián Sándor – scsorian@idg.hu

Horváth Ádám – ahorvath@idg.hu
Kis Endre – ekis@idg.hu
Makk Attila – amakk@idg.hu
Mozsik Tibor – tmozsik@idg.hu
Samu József – samu.jozsef@idg.hu
Vass Enikő – evass@idg.hu

Szerkesztőségi ügyelet
Bödör Eszter – ebodor@idg.hu
Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
Internet: www.computerworld.hu
e-mail: levelek@idg.hu

Újságíróink szakmai képzésének háttérét a NetAcademia Oktatóközpont biztosítja. www.netacademia.net

Tipográfia
Berényi István – iberenyi@idg.hu
Berényi Teréz – tberenyi@idg.hu

Hirdetésfelvétel
Radácsy Katalin – kradacsy@idg.hu
Telefon: 577-4310, fax: 266-4274

Lapreferens Rodriguez Nelsonné – irodriguez@idg.hu
Telefon: 577-4311
Bohn Andrea – abohn@idg.hu
Telefon: 577-4316, fax: 266-4274
e-mail: keriroda@idg.hu

Terjesztés és ügyfélszolgálat
Terjesztési igazgató Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
MediaShop: mediashop@idg.hu
e-mail cím: terjesztetes@idg.hu

Marketing
PR-munkatárs Kovács Judit – jkovacs@idg.hu

Konferencia
Rendezvényszervező Bödör Eszter – ebodor@idg.hu

Jogi közlemények
Szerkesztőségünk a kéziratokat lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.

A COMPUTERWORLD-ben megjelenő valamennyi cikk (eredetiben vagy fordításban), minden megjelent képet, táblázatot stb. szerzői jog védi. Bármilyen másodlagos terjesztésük, nyilvános vagy üzleti felhasználásuk kizárólag a kiadó előzetes engedélyével történhet. A hirdetőket a kiadó a legnagyobb körültekintéssel kezeli, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.

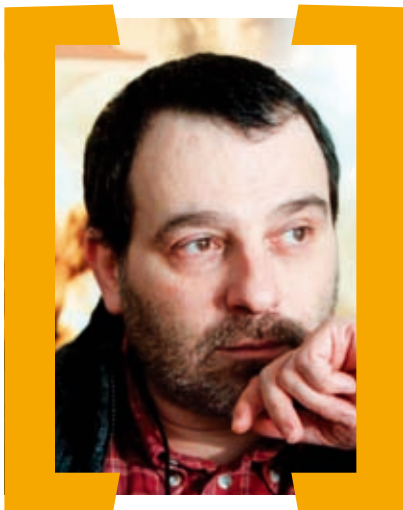
Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk

A lapot a Lapker Rt. alternatív terjesztők és egyes számítástechnikai szaküzletek terjesztik. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az InterTicketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai kézbesítőknél (06/80-444-4444; hirlapelofizetes@posta.hu, fax: 303-3440)
Előfizetési díj egy évre 15 720 forint, fél évre 7860 forint, negyed évre 3930 forint.
Lapunkat a MATESZ auditálja
Olvasóink szokásait a Nemzeti Médiaanalízis méri fel.
A Computerworld az IVSZ hivatalos médiapartnere.

A szerkesztőség anyagok vírusmentesítését az F-Secure Anti-Virus® programmal végezzük, letelepítésünk biztonságát pedig a Kaspersky Anti-Virus® program gondoskodik.
Működésük a 2f 2000 Kft., a szoftverek magyarországi kizárólagos birtokosa.
<http://www.2f.hu>

IMPRESSZIUM COMPUTERWORLD-Számítástechnika
ICT-stratégia döntéshozók - augusztus 1999 • 2008. november 25. • XXXIX. évfolyam 48. szám

Kálmán András

igazgató

ASVA Audiovizuális Művek

Szerzői Jogait Védő Közcélú Alapítvány

Jogértelmezősdí

A múlt héten a Parlament módosította a szerzői jogi törvényt, azonban többek között leszavazták az internetes letöltésekkel kapcsolatos pontosító rendelkezést. Az egyik hazai szerzői jogvédő szervezet igazgatója szerint mindenki félreértette az általuk kezdeményezett javaslatot, a politikusoktól a közvéleményen át az újságírókig.

Nagyon sajnálom, hogy a honatyák ismét az előítéletek és a hiányos információk alapján döntöttek a szerzői jogi törvény módosításával kapcsolatban. Több olyan változtatásról van (fél-) információ, ami nem tetszik – sem a bennem szunnyadó értelmiséginek, sem a filmes szakértőnek –, de inkább a munkahelyi-jogvédői véleményemet adom közre.

A legjobban az az általános nézet háborít fel, amely a szerzői jog avíttóságát hangoztatja. Vannak alapvető jogok – ilyen a tulajdon joga, még ha szellemi terméké is –, amelyek gyakorlása nem kérdés, csak a hogyanja. A modernisták viszont sokszor azzal védekeznek: ez így már nem végrehajtható, elavult, a hogyan majd a nagybetűs élet (a technika stb.) megoldja. Tudomásul kell azonban venni, hogy a technika és a társadalom egymással állandó interakcióban léteznek és fejlődnek, ezért nem lehet egy ilyen fontos területet, mint az informatika, illetve az internet elengedni, vagy kiszolgáltatni a technikusoknak, miként a technikai fejlődést sem szabad előregedett normatívakkal béklyóba kötni.

Az egyensúly kényes, egyik fél sem szaladhat túlságosan messzire. Vagyis: nem lehet olyan szabályozást alkotni, amely nem kapcsolódik organikusan a jelenhez; de persze magában kell hordoznia a jövőt is. Azért is fáj mindig ez a modernista és felületes kijelentés, mert ugyanakkor a jövőkutatások eredményeit figyelembe vevő stratégia nem igazán kerül be a társadalompolitika és közigazgatás középtávú terveibe,

ami azután alapja lehetne magának a politikának („a hétköznapi művészetének”) és a jogalkotásnak is...

Egy szinttel közelebb a földhöz az is fáj, hogy a magáncélú másolásra vonatkozó javaslatunkat előbb a jogalkotó kicsit felhígította, majd a honatyák – összekeverve a passzust a kriminalizációval – kivették a tervezetből. És sokan egyetértettek ezzel, pártállástól függetlenül. (Ez önmagában jó jel lett volna..., de miért pont ebben? Talán a fiatal szavazók szimpátiájának elnyerése miatt?)

A jogalkotás és -alkalmazás flikkflakkjait kevésbé követők számára: a mostani szabályozás alapján a jogalkalmazó (nyomozóhatóság, ügyészség, bíróság) esetenként vizsgálja a magáncélú másolás jogsértő vagy jogszerű voltát; ezen értékelés több szubjektív elemet is tartalmaz. A jogalkalmazás egységesítése és megkönnyítése érdekében javasoltuk az engedély nélküli (jogsértő) forrásból származó másolatok jogsértő voltának törvényi megfogalmazását. Most viszont minden marad a régiben...

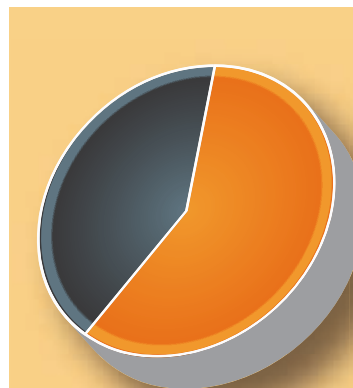
Kicsit szakszerűbben: a jelenlegi – megmaradó – szabályozás a magáncélú másolást olyanként fogja fel, mint a szerző joggyakorlásának korlátját (tehát nem jár senkinek csak úgy automatikusan). A törvény felsorolja, milyen feltételekkel lehet engedély nélkül többszörözni egy védelem alatt álló művet. Hogy ez megvalósult-e vagy sem, vagyis a többszörözés jogszerű volt-e (benne az úgynevezett magáncélú másolás is), azt a jelenlegi szöveg szerint is meg lehet és meg kell állapítani.

Erre szolgál az úgynevezett háromlépcsős teszt, amely alapján azt vizsgálják, hogy a másolás a jövedelemszerzést még közvetetten sem szolgálja; a mű rendes felhasználására nem sérelmes, nem károsíthatja a szerző jogos érdekeit és megfelel a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek.

Tekintettel arra, hogy a gyakorlatban nagyon sokan engedély nélkül töltenek le, illetve osztanak meg „nyilvánossághoz közvetített” műveket (az internetes kalózkodás termékeit) és másolják azokat magáncélra – vagy legalábbis védekeznek ezzel –, a szöveg módosítása annak a logikai követelménynek kívánt eleget tenni, hogy egy jogszerűtlenül terjesztett mű egy másolat által nem válik jogszerűvé... Ez a passzus több európai ország szerzői jogi szabályozásának része. A jogszerűtlenség tényének megállapítása természetesen

nem von maga után büntetőjogi konzekvenciákat. A bűncselekménnyé válás kritériumai a Btk.-ban vannak megfogalmazva, és ezen törvényi tényállást (sem) érintette volna – az egyébként utóbb szubjektív irányba felpuhított, de végül így sem elfogadott szerzői jogi szövegmódosítás.

Egészen föld közeli állapotban (vagy talán már alattiban?) elkese-rít a szabad sajtó hozzáállása az üg-yhöz. Vagy felkészületlenséggel magyarázható, hogy a szerzői jogot és a büntethetőséget összekeverik, vagy – és ez még rosszabb lenne – egy blikkfangos cím és headline ol-tárán a lényegét is feláldozzák; fő, hogy a hír átlépje az ingerküszöböt. Hogy ez mennyire dezinformál ez-reket, nem annyira érdekes. Mint-ha Celebakárki emésztéséről lenne csak szó. Végül mindenkinek gratu-lálok...

Olvasóink szerint...

Előző lapszámunkban azt elemeztünk, hogyan alakul a Blu-ray jövője. Úgy tűnik ugyanis, hogy bár a Sony győzött, mégis veszített. A Blu-ray pár hónappal ezelőtti győzelme mintha meg sem történt volna: sem lejátszókat, sem BD-filmeket nem vásárolnak lényegesen többen, mint előtte. Megkérdeztük olvasóinkat: szerintük van-e jövője a Blu-ray-nek?

- Nincs, az ára miatt nem fog elterjedni. (59%)
- Igen, a DVD is lassan honosodott meg annak idején. (41%)

Továbbra sem büntetik a letöltőket

Mozsik Tibor ■ Múlt hétfőn elfogadták a szerzői jogról szóló törvény módosítást. Magyarországon ezentúl sem illegális, ha valaki saját használatra filmet vagy zenét tölt le az internetről. Az Igazságügyi Minisztérium eredetileg ezt szeretne volna, de a tárca által beterjesztett törvényjavaslatot erősen módosított formában fogadták el a képviselők. A magáncélú letöltést büntethetővé tevő rendelkezést például törölték a javaslatból. Ezt két szocialista és egy MDF-es képviselő is javasolta. Az erről szóló módosító indítvány ellen csak az SZDSZ frakciója szavazott egységesen, támogatva a minisztérium eredeti elképzelését – jelentette az MTI.

Sok más módosítást is eszközöltek a törvényen a hétfői szavazáskor, el-

lenzéki kezdeményezésűeket is. Ilyen volt például az a KDNP-s indítvány, amely szerint a Magyar Szabadalmi Hivatal helyett a kultúráért felelős miniszter vezethet nyilvántartást közös jogkezelő szervezetekről. Az MTI tudósítása szerint volt olyan módosító javaslat, amely esetében szavazategyenlőség alakult ki, és végül az elnök *Mandur László* (MSZP) szavazatával utasította el a parlament (normál esetben az elnök nem szokott szavazni).

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.) jogharmonizációs célú módosításának szakmai egyeztetését még áprilisban kezdték. A javaslat elsősorban a közös jogkezelő szervezetekkel, a nyilvános használati kezdeményezéssel, valamint a kulturális

anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetővé tételével kapcsolatban fogalmazott meg a közösségi joggal harmonizáló szabályokat; e három fő tárgykörön kívül a tervezet pedig elvégzett volna „néhány kisebb jelentőségű kiigazítást is az Sztj.-ben”.

Ezek közé a „kisebb jelentőségű”, de nagy vitát kiváltott javaslatok közé tartozott, hogy a módosítás kimondta volna: a szerzői jogvédelem alá eső alkotások magáncélú másolása – például a webről vagy fájlcsere hálózatokon keresztül – nem esik a szabad felhasználás hatálya alá, „ha a felhasználó tudta vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy a mű illegális példányáról készített másolatot”.

ESEMÉNY-NAPTÁR

November 25. BUDAPEST

Aktív Adatvédelem – XIV. PiK-SYS Szakmai Nap
WWW.PIKSYS.HU

December 1. BUDAPEST

Szakmai és pénzügyi lehetőségek az IT-szektorban – clusterektől az unió FP7 keretprogramjáiig
WWW.ENTERPRISEEUROPE.HU

December 10. BUDAPEST

DEMO'08 – Befektetési konferencia
COMPUTERWORLD.HU/KONFERENCIA

Leépít a Sun

A Sun dolgozóinak 15-18 százalékát, 5-6 ezer embert bocsátja el 7-800 millió dolláros éves megtakarítás reményében. Jonathan Schwartz vezérigazgató a leépítést a világgazdasági helyzettel indokolta. A cég az október végén lezárta pénzügyi negyedévre 1,68 milliárd dolláros veszteséget jelentett, amelynek egyik oka az, hogy a Sun elsősorban rendszereket értékesít, így a szoftverekből, szolgáltatásokból származó bevételeket nagyban befolyásolják ezek a (hardver)eladások. Átalakítják a szoftveres üzletágot is, amelynek irányítója, Rich Green al-elnök távozik a cégtől.

Vezetőt váltó nagyok

Barabás Balázs ■ A Yahoo bejelentette, hogy *Jerry Yang*, a vállalat társalapítója, távozik vezérigazgatói posztjáról, amint kiválasztották az utódját. Yang alig másfél éve áll a Yahoo élén, és az elmúlt hónapokban a részvényesek keresttüzébe került, miután meghiúsította a Microsoft felvásárlási kísérletét. Akkoriban a redmondi cég részvényenként 33 dollárt ajánlott a Yahoo-ért, de a cég vezetősége

Jerry Yang

kevesellte az összeget. Ehhez képest múlt hétfőn a Yahoo részvényei 10,63 dolláros áron zártak.

A *Financial Times* információi szerint a Yahoo fejadász cégen keresztül keresi J. Yang utódját, aki továbbra is a vezetőségben marad. A nyilatkozatok szerint a vezérigazgató közös megegyezéssel távozik. *Roy Bostock*, a Yahoo elnöke elmondta: „Jerry és az igazgatótanács folyamatosan egyeztettek az utódlás időzítéséről, és mindannyian egyetértettünk, hogy most érkezett el a pillanat egy új vezérigazgató kinevezésére, aki új szintre emelheti a vállalatot.” Hasonlóan nyilatkozott Jerry Yang is, aki két héttel korábban, egy San Franciscó-i konferencián még cáfolta, hogy távozásra készülne.

A Symantec bejelentette, hogy lemond posztjáról *John Thompson* vezérigazgató. A most 59 éves cégvezető az elmúlt évti-

John Thompson

zedben sikeresen alakította át az otthoni biztonsági megoldásokat fejlesztő céget világszintű vállalati szoftverszállítóvá. Az elmúlt években a Symantec akvizíciókkal bővítette portfólióját és piacát; legnagyobb felvásárlása a Veritas 2005-ös megszerzése volt nem kevesebb mint 10,5 milliárd dollár értékben.

„Mindig is úgy gondoltam, hogy éppen elegendő tíz évet eltölteni ebben a pozícióban” – nyilatkozta J. Thompson a bejelentés után. Utóda, *Enrique Salem*, a vállalat operatív igazgatója 2009. április 4-től veszi át John Thompson helyét.

ITnT

Trade Fair for Information Technology and Telecommunication focused on Central Europe

In partnership with **EXPO COMM**

27-29 JANUARY 2009

MESSE WIEN

HALLS C+D

U2 STATION KRIEAU

IDEAS AND SOLUTIONS FOR YOUR COMPANY!

CRM, ERP, BI, Security, Open Source, Linux, E-Government, Infrastructure, IT Mobility, Software & Hardware, Storage, Telecommunication, Voice over IP, Outsourcing, ICT-Services, ...

YOUR FREE ADMISSION!

FREE ADMISSION VOUCHER (valid for one person)

Please take this voucher when completely filled out to one of the ticket desks in order to exchange it for a free admission ticket.

NAME

EMAIL*

* In future please inform me by e-mail about exhibitions organised by Reed Messe Salzburg GmbH, Reed Messe Wien GmbH and Reed CEE GmbH. This request may be cancelled at any time. Agreement in accordance with the data protection law: By filling in data in the above form, you agree to the use of these data in the joint database shared by Reed Messe Salzburg GmbH (registered under DVR No. 0079944 of the Data Processing Register) and Reed Messe Wien GmbH (DVR No. 2108555) and Reed CEE GmbH (DVR Nr. 3003805) for the marketing of events organised by the aforementioned companies. Cancellation is possible at any time and makes any further use of such data inadmissible.

27 - 29 January 2009!

Opening Times: Tuesday to Thursday: 9 am - 6 pm

Find out more:
WWW.ITNT.AT

Organised by
Reed Exhibitions
Messe Wien

HÍRMOZAIK

Microsoft SPLA-szolgáltató az Atigris

Több hónapnyi tárgyalás után az Atigris Informatika elnyerte a Microsofttól a Microsoft SPLA licenckonstrukció magyarországi nagykereskedelmi forgalmazásának jogát. Az SPLA – szolgáltatásként működő szoftverlicenc, amellyel elkerülhetők a magas induló licencköltségek, és a használt szoftverekért csak idő- és használatarányosan kell fizetni. A Microsoft SPLA szolgáltatói licenccserződéssel a szoftverszolgáltatók a Microsoft termékeit havidíjfizetéssel licencléphetik abból a célból, hogy ügyfeleiknek szolgáltatásokat és alkalmazásüzemeltetést kínálhassanak.

SAP a Vízműveknél

A Fővárosi Vízművek internetes ügyfélszolgálati megoldására az SAP Utility Customer E-Services (UCES) szoftvertermékét választotta. Az SAP megoldásával a Vízművek a növekvő számú, interneten jelentkező fogyasztói megkeresésekre reagál. Az új megoldás bevezetése után a fogyasztók – regisztrációt követően – többféle szolgáltatást tudnak majd igénybe venni. A mérőállás-bejelentés ellenőrzését ezentúl a rendszer maga végzi, így nem az esetlegesen hibásan megadott adatok alapján számláznak. A panaszbejelentés nyomon követése is elérhetővé válik, illetve kényelmi funkcióként emlékeztető e-mail is küld a rendszer a mérőóra-állás bejelentésének időszerűségéről. A Fővárosi Vízművek tervezi továbbá, hogy az SAP UCES megoldás segítségével elektronikus számlát küld ki a papírformájú helyett, de nyomtatványokat is be lehet nyújtani az internetes ügyfélszolgálati rendszeren keresztül.

REGISZTRÁLJON!

Ha szeretné hétről hétre a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljuttatni az Ön cégével kapcsolatos információkat, regisztráljon Céginfó szolgáltatásunkra oldalunkon!

ceginfo.computerworld.hu

Egyesülnek a szerződéses félvezetőgyártók?

Samu József ■ A Digitimes értesülése szerint a Chartered Semiconductor vezetője Tajvanra látogat, ami mögött egyesülről szóló tárgyalások sejtethetők.

A szingapúri Chartered Semiconductor Manufacturing az IBM-mel közösen kifejlesztett 90 és 65 nanométeres gyártástechnológiával állít elő szerződéses termékeket egy 300 és négy 200 milliméteres wafereket kezelő üzemben. Az ugyancsak tajvani Digitimes beszámolója szerint *Song-Hwee Chia*, a vállalat elnök-vezérigazgatója e sorok megjelenésével egy időben a szigetországra látogat. Valószínűsíthető, hogy a látogatás háttérben cégegyesítési tárgyalások állnak, és a Chartered első embere a United Microelectronics Corporationt (UMC) keresi fel. Az 1980-ban alapított

UMC volt Tajvan első szerződéses félvezetőgyártója. A vállalatnak összesen tíz üzeme van Tajvanon, Japánban és Szingapúrban. Az üzemek 90 és 65 nanométeres gyártástechnológiát alkalmaznak, és közülük kettő 300 milliméteres szilíciumostyákat állít elő.

A Reuters még október végén arról írt, hogy a Taiwan Semiconductor Manufacturing Company (TSMC) általában fúziós tárgyalásokat folytat a Chartereddel, de a TSMC elnök-vezérigazgatója, *Rick Tsai* időközben cáfolta ezeket az értesítéseket. A TSMC a világ legnagyobb szerződéses gyártója, összesen tizenegy gyára van Tajvanon, Kínában, Szingapúrban és az Egyesült Államokban. Az utóbbi három helyszínen az üzemek vagy teljesen a cég tulaj-

donában lévő leányvállalatok, vagy közös vállalatok. A gyárak közül kettő 300 milliméteres szilíciumostyákat állít elő, és a cég képes 90, 65 vagy 45 nanométeres gyártástechnológiával készülő termékek előállítására is, miközben gőzerővel dolgoznak a 32 nanométeres csíkszélességű technológia kifejlesztésén.

Az UMC első embere, *Shih-Wei Sun* egy nyilatkozatában megjegyezte, hogy a gazdasági válság következtében az UMC üdvözölné a fúziókat. A két legnagyobb szerződéses félvezetőgyártó valamelyikével a Chartered konszolidációja jelentős változásokat hozna ezen a területen, hiszen a TSMC még nagyobbra nőne (a Chartered a jelenleg a piac 7,4 százalékát mondhatja magáénak), míg az UMC jobban felzárkózhatna a TSMC-hez.

Találjon állást Ön is könnyedén!

Computerworld.hu ■ Elindult az újratervezett és kibővített *Karrier* aloldalunk, állások ezreivel. Aki eddig nem figyelt fel a *Computerworld* menüsorában megbúvó *Karrier* hivatkozásra, most akár rá is csodálkozhat, hiszen a szolgáltatást több ponton is megújítottuk. Olvasóink között is bizonyára többen vannak, akik éppen munkát keresnek, vagy talán a jelenlegi helyükről is szívesen szétnéznének – ebben nyújt segítséget kibővített szolgáltatásunk. A megújuláshoz fontos lépést je-

lentett egy olyan állásadatbázis létrehozása, amely megfelelő alapot jelent arra, hogy bárki testre szabott, érdekes lehetőségeket találjon magának.

Ezt a *JobInfo* adatbázisának integrálásával értük el, így jelenleg közel nyolcezer munkalehetőség közül választhat az elhivatott felhasználó. Finomítottunk a keresési lehetőségeken: az egyszerű módszerek mellett már több kritérium szerint is szűkíthetjük a találatokat, hogy valóban csak a nekünk megfelelő állások jelenjenek meg a listán.

Természetesen továbbra is lehetőség van saját adataink pontos megadásával, ön-életrajzunk feltöltésével regisztrálni, így a munkaadók könnyen ránk találhatnak. Vészharangot nem akarunk kongatni – teszik ezt a válság miatt elegendő –, de tény, hogy a legtöbb szakértő szerint a munkaerőpiacon erős népvándorlási hullámra lehet számítani. Ezen belül az IT-szektorban is – ezt bizonyos cégek esetében máris tapasztalhatjuk. Éppen ezért nem árt figyelni új szolgáltatásunkat, hátha innen jön a megoldás...

Milliárdos üzlet a digitális adatlopás

Kristóf Csaba ■ Milliárd dolláros hasznot húznak az internetes bűnözők a felhasználóktól eltulajdonított bizalmas adatokból. A Panda Security felmérései szerint egyre gyakoribbá válnak az adatlopásokkal járó incidensek, amelyek rendkívül sokrétűek lehetnek. Egy azonban közös bennük: a számítógép felhasználóinak személyazonosságát igyekeznek elorozni. Mindez hatalmas üzlet, hiszen egy ilyen digitális

„megszemélyesítéssel” online banki műveletekhez, hitelkártyákhoz, online játékokhoz stb. férhetnek hozzá a csallók. A Gartner egy tavalyi jelentése szerint 2007-ben mindez 3,2 milliárd dolláros veszteséget okozott.

A biztonsági szoftverek fejlesztői pontosan tisztában vannak azzal, hogy az egyéni felhasználókat is meg kell védeni az adatlopásoktól, és csökkenteni kell a támadások kockázatát.

Csupán szoftveres, technikai védelemmel azonban nem lehet teljes mértékben kizárni az adatlopásokat, hiszen a támadók sokszor emberi tényezőkre építkeznek kártékony tevékenységük során. Mivel a megtévesztésen alapuló károkozások száma is komoly méreteket öltött, ezért rendkívül fontosá vált az óvatos és körültekintő internetezés, elektronikus levelezés és üzenetküldés.

Az alapítás éve
1969

40 éve az IT része

Ismeri önt az internet?

Az amerikai elnökválasztást megnyerte az internet. A világgazdasági válság elhúzódását fokozza az információ folyamatos áramlása. A Google világalomra tör. Az internet olyan lesz, mint az áram. Ehhez hasonló mondatokkal gyakran találkozhatunk, még akkor is, ha érdeklődésünk középpontjában nem az információs technológiák állnak. [Írta: Gerhardt Erik]

A Web 2.0 fogalma az e-mail-hez vagy a chathez hasonlóan a mindennapok részévé válik, és többek között a Microsoft új projektjének köszönhetően a *felbő*, azaz a *cloud* is egyre ismertebb lesz. Ahhoz, hogy a számos különböző jelenléte közötti kapcsolat láthatóvá váljék, érdemes megpróbálkozni egy értelmezési keret felállításával.

A KÖR BEZÁRUL

Clay Shirky, a New York-i Egyetem professzora az online, csoportos interakción és együttműködésen alapuló szoftverfejlesztés egyik legrégebbi szószólója egy ideje előadásában az információ-túltengés (information overload) problémájáról beszélt. Elképzelése szerint azonban az egész „nem több”, mint a szűrés hibája. **Az információ mennyisége minden pillanatban ugyanannyi, csak adott helyzetekben, adott technológiákkal, adott társadalomban már kialakult, jól működő szűrőink voltak, hogy kiválogassuk a számunkra releváns, értékes információt.**

Az internet egyre kevésbé számít új technológiának, és érdemes eltávolodnunk az elemzések hagyományos megközelítési módjaitól. Nicholas Carr The Big Switch című könyvében az áram, az áramszolgáltatás analógiáját használja. A különböző áramtermelési eljárások kitalálása, hatékonyságuk növelése hosszú ideig meghatározta, miként lehet gondolkodni róluk. Azonban a hatékonyság azon szintjén, amikor megjelent az áram mint közszolgáltatás, a mindennapi élet szempontjából többé nem volt (annyira) lényeges, hogy

milyen erőműből, milyen messziről érkezik az elektromosság. A lényeg az általa megvalósítható új dolgok jelentették. Lámpa világított a lakásban, háztartási eszközök működtek, rádió, tévé, számítógép nyerte belőle az energiát.

Az internet mint technológia átalakulása is egyre inkább ebbe az irányba halad. Adottság, amely mindenütt jelen van. A számítógépben, a telefonban, a tévében. A figyelem középpontjában a rajta keresztül megvalósuló jelenségek, szolgáltatások állnak. És a szűrés előbb említett problémája is áttevődik ezekre a szolgáltatásokra. A kérdés, hogy mi lehet az, ami ezt a látszólag(!) mérhetetlen információs tömeget az igényeinknek megfelelően megfűszerezi.

Allításom szerint ez a szűrő nem újdonság, viszont most kezd csak megtalálni azokat az utakat, amelyek a világháló kínálta lehetőségeket minden korábbinál hatékonyabb módon állítják majd a felhasználók szolgálatába. Ez az egyén ismerősi köre, aminek a leképezése a közösségi oldalak által csak az első lépcsőfok volt. A cél pedig a közösségi internet. (Az elterjedt angol kifejezés a social web, azonban magyarra fordítva nem tükröznék eléggé érzékelten a közösségi hálózat (social network) és a közösségi háló (social web) közötti különbséget.)

Ennek vizsgálatához érdemes először elidőzni a virtuális közösségek fogalmánál.

MITŐL VIRTUÁLIS, MITŐL KÖZÖSSÉG?

A virtuális közösségek fogalmában a virtualitás a közösségi létezés terére,

a kommunikációs közegre utal, ami jelen esetben az online felület, a világháló. Az igazán bonyolult feladat azonban a közösség meghatározása – ebben az elméletalkotók között sincs egyetértés, általánosan elfogadott definíció. Jelen esetben három előfeltételt határozok meg, amelyek reményeim szerint eléggé megengedők ahhoz, hogy a közösségek széles körére alkalmazhatók legyenek, ugyanakkor megragadják a lényegi kapcsolódási pontokat közöttük. Ez a három előfeltétel: **a hozzájárulás személyhez köthetősége; az interakció, a cselekvés ismétlődése, az ismétlés lehetősége; a tagokat összekapcsoló eszme, cél, érdeklődés stb., ami a közösség lényegét adja.** Nézzük ezeket részletesebben!

Egy társadalmi jelenség közösségként való definiálásának első feltétele

a személyiség jelenléte, a részvétel, a hozzájárulás személyhez köthetősége. A virtuális közösségek korai elemzéseinek meghatározó témája volt a számos nem valós identitás megjelenése, avatárok, becenevek (nick) használata. Különböző tudományterületek szakemberei igyekeztek megmagyarázni, amit a gyakorlat mutat – miként épülhet és maradhat fenn közösség nem visszakövethető egyénekre, egyéniségekre alapozva. Milyen folyamatok során képesek ezek a közösségek egyenesen olyan értéktérre, amelyeket addig csak a hagyományos gazdaságelmélet keretei között lehetett elképzelni?

Mindezek ellenére a legerősebb kötődés és együttműködés, egyúttal leghatékonyabb ösztönzési-büntetési-jutalmazási lehetőségek egy valós személyiségek által uralt rendszer-

ben léteznek – feltéve, hogy a személyiség felvállalása nem riaszt vissza a részvételtől. De ebben az elképzelésben a valós személyiség felvállalása mindenkire vonatkozna. *Alexander Bard*, a Netocracy egyik írója nem hiába hangsúlyozza, hogy az új társadalom uralkodó osztálya, a netokraták szempontjából fontos az identitás felvállalása. A Facebook, amely mára kezd a legsikeresebb közösségi oldallá válni, felhasználási feltételei közé tartozik, hogy a közösség tagjai csakis valós, saját személyiségükkel szerepelhetnek.

A közösségi lét második előfeltétele az *interakció*, a *cselekvés ismétlődése*, *ismételhetősége*. E feltétel fontosságát a legjobban talán a flashmobok jelenségével lehet érzékelteni. Ugyan a résztvevőket összeköti a cél, azaz egy cselekvés megvalósítása, mégis az alkalom egyszeri, a szereplők részéről nem igényli, hogy ismerjék egymást, és mivel nem ismétlődik, nincsen lehetőség az egyén értelmezésére az interakció szempontjából – tehát nem alakul ki valódi közösség.

Végül a harmadik előfeltétel a *közösség tagjai között fennálló valamilyen kapcsolat* (ezen nem a kapcsolat konkrét megvalósulására gondolok). Ez egyrészt lehet egy közös eszme, cél, érdeklődés stb. – a lehetőségek tárháza szinte végtelen. A közösségi oldalak egy jelentős csoportjánál azonban a személyes ismeretség jelenti ezt a kapcsolatot. Márpedig számos esetben tapasztalhatjuk, hogy világlátásunkat, gondolkodásunkat az ismerősök, barátok befolyásolják legjobban. Ők képezik azt a szűrőt, amelyen keresztül az információkat befogadjuk, redukáljuk.

Az előfeltételek részletezése után lassan körvonalazódnak azok a mechanizmusok és dimenziók, amelyekken keresztül a közösségi internet működni kezd. Azaz a komplex információs környezethez kell alkalmazkodnia annak a struktúrának, amely a közösségi hálózatokban rejlik. A személyes kapcsolatokhoz minél komplexebb információk hozzárendelésére van szükség.

A TECHNOLÓGIA KONVERGENCIÁJA ÉS A FELHŐK

Az információáramlás egyik összetevője a csatorna, azaz a technológia, amely egyúttal megmagyarázza, hogy mit kell érteni az előbbieken említett információs komplexitáson. A nyomtatott termékek, a televízió és a rádió, a telefon, valamint az internet közötti különbségek a közve-

tített információ szempontjából eléggé könnyen felvázolhatók. Azonban az internethez kapcsolódóan további lépcsőfokokat, választóvonalakat láthatunk.

Az egyik irányvonal az internet függetlenítése az asztali gépektől. **A hordozható számítógépek, notebookok elterjedésére és hatására jellemző, hogy olyan új kulturális létformákat, társadalmi csoportokat kötöttek hozzájuk, amelyek az innovátorokra, első felhasználókra jellemzők.** Jelenleg nagy verseny zajlik a mobilpiac uralmáért is. Operációs rendszerek, böngészők, alkalmazások tömegeit fejlesztik a hordozható kézi eszközökre. És mindezek mellett már hazánkban is elindult a felkészülés az NGN (next generation network) kiépítésére, ami a különböző eszközök közötti átjárhatóságot fogja biztosítani (többek között).

A másik irányvonal nem kevésbé fontos – ez pedig az adattárolás és feldolgozás kiszervezése, azaz a *cloud company*-k világa. A Web 2.0 *Tim O'Reilly*-től eredő leírásának meghatározó részét képezte olyan, jellemzően a böngészőhöz köthető technológiai újítások bemutatása, mint például az AJAX, amelyek magukban hordozták egy egészen újfajta felhasználói élmény megszületését. Felvázolódott annak a lehetősége, hogy függetlenné váljunk a számítógépre

telepített sokféle szoftvertől, és az azok kínálta lehetőségeket egyetlen program felületén keresztül érjük el. Legyen szó akár dokumentumok, képek szerkesztéséről, akár zenehallgatásról vagy -szerzésről. Ez a szoftver mint szolgáltatás (software as a service – SaaS) fogalmának megjelenését hozta.

A középpontba egy új szó került: ez a *share*, az *oszd meg*,

amely már régóta kísérté az említett jelenségeket.

Ugyanakkor a tárhelyek kapacitásának növekedése és árának csökkenése olyan struktúrát hozott létre, ahol a költséghatékony megoldást az adattárolás kiszervezése jelentette. Mind nagyobb szerverparkok jöttek létre, igazi adatközpontok, ahová elsődlegesen a vállalati szereplők kezdték el kihelyezni az adattárolásra használt infrastruktúrájukat.

A Google növekedése jól szemlélteti azt a folyamatot, aminek során az egyének, a magán-személyek is hasonló „kiszervezésbe” kezdtek. Az internetes információáramlás szűrését keresőmotorjával meghatározó cég első jelentős lépése szolgáltatásainak kiterjesztésére saját levelezési rendszerének elindítása volt. Ehhez kapcsolódóan ingyenesen kínált konkurenciájánál sokszorosán több tárhelyet. Ez az apró mozzanat igen fontos, hiszen megváltoztatta az e-maillal kapcsolatos gondolkodást. Az elektronikus

postaládákba érkező levélmennyiség az évek során általánosan növekedni kezdett, ugyanakkor ezt nem követte a (jellemzően ingyenes) levelezőszolgáltatások által kínált tárolási kapacitás. A Google lépésével kezdett megszűnni az a kényszer, hogy az inbox rendszeresen kiürüljön, levelek törlődjenek, és a levelekhez kapcsolódó csatlományok mérete is növekedésnek indulhatott.

A többi versenytárs követő stratégiája megmutatta, hogy az adatok tárolásának korlátai kezdenek eltűnni. Olyan alkalmazások is megjelentek, amelyek a levelezőrendszer kihelyezett tárhelyként kezelték. A Google további szolgáltatásainak folyamatos elindításával pedig egy még összetettebb rendszer kezdett kirajzolódni. A különböző jellegű információk feldolgozását, rendszerezését lehetővé tevő megoldásoknak számos közös jegyük volt. Például, hogy a Google rendszerén belül összekapcsolhatóvá váltak; továbbá az offline megfelelővel is rendelkező alkalmazások online verziójának egyik előnye, hogy együttműködést tesz lehetővé a felhasználók között. Ez nagyban előrelendítette az internetes irodai alkalmazások használatát – akár együttműködést nem igénylő dokumentumok esetében is. Végül pedig kiemelten fontos (jelen témánk szempontjából is), hogy a rendszer lelkét a levelezőrendszer háttérében álló kapcsolati lista adja, amely a levelezési szokásokra alapozva azokból a felhasználókból gyárt automatikusan, a rendszer számára kapcsolatként kezelt elemeket, akikkel már történt e-mail váltás. Ez pedig a közösségi internet egy új irányát mutatja.

OSZD MEG ÉS...

A középpontba egy új szó került, amely már régóta kísérté az említett jelenségeket – ez a *share*, azaz *oszd meg*. Mára már egyre több információaggregáló szolgáltatásnál, blognál, internetes újságnál találkozhatunk egy „share this” feliratú gombbal vagy linkkel, amely számos szolgáltatásra továbbmutatva kínál lehetőséget arra, hogy valamely általunk preferált keretben helyezzük el az adott információt. És ugyan jelen pillanatban a két uralkodó lehetőség a magán, illetve a publikus üzemmód választása, a közösségi oldalak által tárolt információk (a kapcsolati háló) kiterjesztésével azonban egyre inkább előtérbe kerül az az opció, hogy a megosztás ismerőseink körére is kiterjedjen, illetve korlátozódjon.

Kiemelten fontos a közösségi oldalak azon felismerése, hogy piaci részesedésük növelése és a felhasználók megtartásának egyik módja, hogy az egyszerű ismerős-nyilvántartáson túl egyre többféle információt „engednek” hozzákapcsolódni ehhez a struktúrához. A rendszerek megnyitása nyomán megindult alkalmazásfejlesztések nagy száma megmutatta az utat. A képek, személyes információk megosztása után a résztvevők elkezdtek összehasonlítani filmes ismereteiket, vámpírokként virtuálisan harapdálták ismerőseiket. A csak az adott rendszer keretei közé íródott alkalmazások mellett olyanok is készültek, amelyek más, külső szolgáltatások igénybevételéről tájékoztatták az ismerősöket. És itt már nem csak az internetes böngészéssel kapcsolatos információk begyűjtéséről van szó, hanem gazdasági potenciálról.

EGYSZEMÉLYES GAZDASÁG

Az előbbieken már tárgyalt információkiszervezés egyik hozadéka, hogy **kezdenek elmosódni az egyes szférák közötti határok. A korábban jól elkülöníthető privát és publikus szféra egyre inkább öszszemosódik.** A tárhelyszolgáltatások fejlődésével és a böngésző operációs rendszerre válásával a felhasználóknak egyre kevésbé van szükségük arra, hogy saját fizikai adathordozójukon tárolják az adatokat – beleértve az igazán intim, privát szférához tartozókat is.

Másrészt a *hosszú farok (long tail)* elmélet kiterjedésének lehetünk tanúi, ahol az elnyúló farokban található felhasználók „láthatóvá” kezdenek válni. Itt nem is az a lényeges, hogy ténylegesen ki kicsoda, hanem az a sokféle információ, amely az egyénhez kapcsolódik, legyen az akár a baráti köre. Egyúttal azonban az egyén számára is számos lehetőség nyílik arra, hogy része legyen a rendszernek, különböző jellegű hozzájárulásokon keresztül – akár úgy is, hogy profitáljon belőle. Erre csak az egyik példa az eBay rendszere, ahol egyes felhasználók saját klientúrát tudtak kiépíteni árverésre kínált tárgyaikon keresztül. Ráadásul mindezt támogatják a már évek óta működő mikrofizetési rendszerek is.

A történet másik oldala a figyelem közgazdaságtanával (attention economy) kapcsolatos elmélet jelentősége. Ez a már említett szűrőprobléma egy alternatív megfogalmazása. A látványos információs túltengés állapotában az információegységekre irányuló figyelem szűkös jószággá

válik. (Annak idején a Google keresőmotorja is ezt a problematikát felismerve tudott piacvezetővé válni.) Márpedig ha az egyén tevékenységeinek szélesebb körét tudja bevezetni közösségi hálózatának rendszerébe, az ennek a szűkösségnek a kezelésére adhat egy lehetséges megoldást. Ez a motívum azonban nem csak a kapcsolati háló tagjainak nyújt lehetőségeket. Külső szereplők számára is fontossá válik, hogy meg tudják szólítani ezeket a hatékony információfeldolgozó egységeket, azaz a közösségeket.

A HAGYOMÁNYOS DISZTRIBÚCIÓ VÉGE?

A hagyományos disztribúciós csatornák rendszerét először talán a fájlcsere hálózatok megjelenése rengette meg. A Napster ellen még fel tudták venni a harcot a jelentősebb kiadók, piaci szereplők, mára azonban a digitalizálódás korszakában a digitális formában terjeszthető javak továbbra is jelentős (és egyre jelentősebb) forgalmat generálnak hasonló, peer-to-peer rendszereknek keresztül.

Az említett jószágokat a felhasználók veszteség nélkül másolhatják, a hatékony adattovábbítási technológiák következtében pedig ellenőrzésük folyamatos innovációra serkenti a felülről lefelé irányuló disztribúció szereplőit.

A rendszer kihívói közé ugyanakkor nem csak a fogyasztók tartoznak. Az előzőekben felvázolt jelenség, miszerint **az egyén eszközeinek köre egyre szélesedik, a láthatóvá válás egyszerűsödik, oda vezet, hogy a hagyományos keretek belső működési feltételei is megrendültek.** A Myspace kezdeti népszerűségét annak köszönhetette, hogy számos előadó, együttes kezdte felhasználni a közösségi oldal nyújtotta kereteket saját alkotásainak bemutatására – egyúttal a rájuk irányuló figyelem mérhetősége, például a letöltések száma olyan mutatót kínált, amely megteremtette az alapokat népszerűségük pénzre váltására.

A legutóbbi időszakban pedig az látható, hogy a jelentősebb előadók is kezdenek kihátrálni (vagy kitörni) a kiadói rendszerből. Új értékesítési formákkal kísérleteznek, amelyek ugyanakkor még messze vannak attól, hogy általános modellé váljanak. A korábbi struktúra kikezdehetősége azonban egyre nyilvánvalóbbá válik.

Az egyik jelenség az ingyenesség, azaz a free fogalma, amelyet többek között a hosszú farok elméletének megalkotója, *Chris Anderson* is megvizsgál készülő könyvében. Ez az ér-

400 oldalon
ÁLLÁSKERESÉSÉRŐL
A-tól Z-ig

„Azok tehát, akik az üzleti, gazdasági szférában szeretnének sikeresek lenni, nem engedhetik meg maguknak, hogy ne olvassák el!”
(Pesti est és www.est.hu)

„Ami ebben a könyvben nincs benne, azt nem is érdemes tudni a karrierépítésről”
(Világgazdaság)

www.pinter.hu

tékteremtés új formáit hordozza magában. Ezek szerint a digitális javak korszakában már nem magának a konkrét terméknek az eladásában kell keresni a gazdasági lehetőséget, azok más dimenziók mentén jelentkeznek. Ilyen lehet a reklámozás, a kiegészítő szolgáltatások stb.

Az értékesítés szempontjából azonban a marketingnek már a termékek szélesebb körének esetében kell jelentős kihívásokkal szembenéznie. **Az alulról felfelé irányuló információáramlás, a közösségi szűrők erősödésével a felülről lefelé tartó információkra alapozott hirdetés, reklámozás egyre nehezekebbé válik.** Az internetezés fő terepévé váló közösségi hálózatokban az ismerősök köre hatékony filterként képes működni a kívülről érkező, így akár marketingcélokat szolgáló információkkal szemben.

Egyes, a hálózaton belül tartózkodó szereplők felhasználása ilyen célokra nem feltétlenül hatékony esz-

pasztalt hatékonysággal juthat el a fogyasztók széles köréhez.

MI LESZ VELED, HIERARCHIA?

A fentiekben túl fontos figyelni a világgazdaság szélesebb struktúráiban végbemelő változásokra is, ahol a munkavállalók világa, a vállalati stratégia, a szervezeti struktúra stb. egyre kevésbé maradnak érintetlenül.

Vannak egészen nyilvánvaló változások. A *Richard Florida* által meghatározott kreatív osztály felemelkedése, a munkavégzés módja alapján leírt neonomádok világa ide tartozik. Ebből következően az őket foglalkoztató rendszerek is átalakulnak. A hálózati társadalom viszonyrendszere azonban önmagában is elég, hogy a hagyományos szerveződési keretek megváltozzanak.

Robert M. Grant, az erőforrás- és tudásalapú vállalatelméletek egyik meghatározó elemzője egyik cikkében a legnagyobb olajvállalatok átalakulását veszi górcső alá. Leírása szerint az adminisztratív tervezés helyét olyan modell veszi át, ahol a legfőbb cél a dinamikus változó piaci környezetre adott válaszok hatékonyságának, gyorsaságának növelése. A struktúrákon belül ez a de-

köz, hiszen ezzel az egyén az egyik legértékesebb tulajdonságát kockáztatja adott közösségeken belül: a megbízhatóságát. Egészen más vonalat képviselnek a „valóságimitáló” megoldások, mint amilyenek a vírusvideók vagy a gerillamarketing világa. Ezeknél azonban nem feltétlenül a megtévesztés kell, hogy a fő cél legyen. A lényeg, hogy kapcsolódni tudjon bizonyos kulturális irányvonalhoz, amely aztán beépítheti saját rendszerébe a reklámot, kultúrájának részévé téve, miközben az üzenet eddig nem ta-

centralizációt, valamint a koordináció és a kontroll nem hierarchikus rendszerekben való megvalósítását jelenti.

Mindez összhangban van a cikkben már megismert, azonban eddig csak az internet világához kapcsolt folyamatokkal – az alulról felfelé irányuló információáramlással, a hálózatisággal, azaz a decentralizációval. Egyúttal a közösségi hálózatok jelentőségének növekedését is magában foglalhatja, hiszen **a strukturális átalakulás velejárói a munkaszervezés, a csapatmunka, a szervezeti kultúra átalakítása is**

–, amelynek hatékonyabbá váló eszközeit, működési módjait a cikk korábbi részeiben már láthattuk.

KORLÁTOK

Természetesen nem szabad túlzó idealizmusba esnünk. Egyelőre igazi, egyértelmű következményekről nem beszélhetünk sem a társadalom, sem a gazdaság szempontjából. Akár az információáramlás átalakulása, akár a virtuális közösségek állnak a fókuszban, sokkal inkább érdemes őket a hálózati társadalom egyszerű jelenségeiként értelmezni, óvatosan kezelve a messzemenő következtetéseket. A társadalmi átalakulás, a sikeres gazdasági modellek megszületése hosszú folyamat. Ezekből következően érdemes néhány problémát, korlátot kiemelni.

A különböző technológiák terjedésének elemzésén belül számos kategória található, felhasználási módzatok alapján. Az internet mint egyértelmű technológia fogalmi keretének megszűnésével azonban nyilvánvalóvá válik annak a távolságnak a növekedése, amely használó és nem használó között húzódik. Az eddig felvázolt jelenségek, összefüggések összekötő eleme a világháló lehetőségeinek kiaknázása. A mindennapi életbe mind mélyebben beépülő technológiát tapasztalunk, amely egyre kevésbé igényli a tudatosságot, mint ahogy a szobába lépve a kapcsoló megnyomásával sem gondolkodunk azon, hogy mitől gyullad fel a lámpa, mitől megy a televízió. Használók és nem használók között egyre növekvő szemléleti különbség fog kialakulni, mind nehezebbé téve az értelmezési keretek összehangolását.

Az internet igazi globális rendszernek számít, az egész világot behálózó, felgyorsult információáramlást tesz lehetővé. De számos adat azt mutatja, hogy továbbra is lokalitásról, helyhez kötöttségről van szó, a (nem elhanyagolható) változást a globális lehetőségek beépülése jelenti a rendszerbe. Ebből a szempontból érdemes például kiemelnünk a nyelvi korlátok jelenlétét. Az internetre egyelőre úgy gondolunk, hogy azon az angol nyelv dominál. Miközben nem tudatosul bennünk, hogy például mára már több a kínai nyelvű tartalom. A nyelvi korlátok jelenléte miatt azonban „annak az internetnek” a világa elzárva marad előlünk. De ez a más nyelvet nem beszélő magyarok számára is lényeges, hiszen akadályozhatja a bekapcsolódást a globális folyamatokba. Számos kísérlet történik ennek megváltoztatására, megoldások keresésére – ilyen a Facebook „lokalizálása”, azaz lefordítása a különböző nyelvekre, amit

a felhasználói közösségek saját maguk oldanak meg.

Továbbá a privát és publikus szférák összemossodásának egyik következménye a személyes adatok biztonságához kapcsolódó kérdések hangsúlyosabbá válása. Egyre több és több információ kerül fel az egyénről a világhálóra, miközben nagyon kevesen ismerik azokat az adatkezelési feltételeket, amelyek egy-egy szolgáltatás mögött állnak. Az identitáslopás fogalma főként az Egyesült Államokban közismert, és látva az eddigiekből, hogy milyen érték kapcsolódhat az egyénhez és kapcsolati háló-jához (és nem csak a bankszámlájához), egyre fontosabb kérdéssé fog válni világszerte.

Mindezeket túl egyelőre a közösségi létezés egy olyan korlátja is fennáll, amely a virtualitás és a valós kapcsolatok között húzódik. **A való életben könnyen kezelhető az ismerősök közötti megkülönböztetés, kik az igazi barátok, kik a távoli ismerősök** – és ennek megfelelően az információáramlás is könnyebben irányítható közöttük, például kinek mit mondok el, mibe engedek bepillantást. Az online közösségek esetében ez még nem igazán megoldott, azonban ha erre választ találunk, egy újabb lépéssel kerülünk közelebb ahhoz, hogy valóban közösségivé váljon a böngészés a „láthatatlan” interneten.

Fogalmak

Long tail: magyarul hosszú farkok. *Chris Anderson*, a *Wired* szakírója által könyvben is leírt üzleti stratégia, ahol az egyedi termékek széles skáláját adják el kis mennyiségekben. Ez található a hosszú farkokban, szemben az egyszeri nagy értékű, koncentráltan nagy mennyiségű cladási stratégiával.

Kreatív osztály: *Richard Florida* által használt fogalom, amivel az új gazdaság hajtóerejét jelenti, közös tulajdonságokkal bíró dolgozók csoportját határozza meg.

Neonomád: inkább kulturális jelenségként értelmezendő. Azon munkavégzők csoportjára utal, akik kötetlen munkaidőben, szabadon tevékenykednek, és jellegetességük, hogy laptopjaikkal elvihető kávé felszolgáló helyeken bukkannak fel, és ott dolgoznak.

ÉV VÉGI ELŐFIZETŐI AKCIÓ

Most minden régi és új előfizetőnket, aki kiadónknál

2008. december 30-ig

15 720 Ft-ért egy évre előfizet

a **Computerworld-Számítástechnika** hetilapra, az alábbiakkal ajándékozunk meg:

A hetilap 40. születésnapja alkalmából **40%-os kedvezménnyel** **194 000 Ft***
hirdethet egy alkalommal, maximum 1/2 oldal terjedelemben

Az IDG Hungary Kft. saját konferenciáin és fórumain
rendezvényenként **15% kedvezmény a részvételi díjból** **25 000 Ft**
(computerworld.hu/konferencia)

Notebook-vásárlási kedvezmény a Takforsys-től** **15 720 Ft**

Időszaki kiadványok: CIO TOP 100, Céginfo kiskönyv **3 500 Ft**

Megtakarítás az utcai eladási árhoz képest **2 500 Ft**

Rendszeres mellékletek a hetilapban (CIO, e-Government)

A Computerworld 2008-as lapszámainak **digitális tartalma*****

takforsys

SZÁMÍTÁSTECHNIKA
COMPUTERWORLD

* Az érték a mindenkor listaár 40%-a

** Az éves előfizetési díj 100%-át kedvezményként érvényesítheti bármilyen Lenovo ThinkPad T, R vagy X sorozatú notebookok vásárlásakor a Takforsys Üzleti Informatika Kft.-nél.
További információ és rendelhető modellek: www.takforsys.hu/idg

Egy előfizetés csak egy notebookra érvényesíthető. A kedvezmény az előfizető nevére szól, felhasználható 2008. november 4-től 2009. február 28-ig.

*** Az archiv CD a 2009. február végén megjelenő lapszámhoz lesz csomagolva.
Minden jog fenntartva!

A világ legnagyobb vállalati Wi-Fi hálózata

Amíg korábban a vezeték nélküli hálózat csak egy kiegészítése volt a vezetékes internethálózatnak a Microsoftnál, ma már nélkülözhetetlen. A jövőben pedig akár költségeket is lehet csökkenteni a segítségével. [Írta: Thomas Wailgum, CIO]

Ha azt hinnék, hogy a Microsoft redmondi főhadiszállása egyetlen nagy irodaház, akkor tévedünk. Inkább egy óriási egyetemi komplexumhoz hasonlít, több tucat épülettel, ahol mintegy 40 ezer ember dolgozik. De ennél is látványosabb a WLAN-hálózat, amely minden egyes négyzetmétert lefed a cég által használt több millióból. A Microsoftnál 11 ezer hozzáférési pont gondoskodik arról, hogy teljes legyen a lefedettség minden épületben, ami valószínűleg a világ legnagyobb vállalati vezeték nélküli internethálózata. Jim DuBois, a vállalat információbiztonsági és infrastruktúra-szolgáltatások igazgatója legalábbis nem tud ennél nagyobbról.

ÖT ÓRA PLUSZ

A Microsoft 1999 decemberében kezdte kiépíteni az IEEE 802.11b drót nélküli hálózatot alkalmazottai számára, alternatívaként a vezetékes számítógépekhez. Az eredeti hálózat 2800 hozzáférési ponttal indult azzal az eredeti céllal, hogy csupán kiegészítője legyen a vezetékes hálózatnak, és nem az elsődleges hozzáférési pont a végfelhasználók számára. Hamarosan azonban a WLAN-szolgáltatást nagyon sokan igénybe akarták venni értekezletek, szoftverbemutatók vagy más egyéb olyan helyzetekben, amikor az általánostól eltérő helyzetekben volt szükség az internetkapcsolatra. A belső felmérések szerint ma már a drót nélküli hálózat heti öt órát szabadít fel a dolgozóknak – ennyi idő ugyanis az, amíg hozzá- vagy újracsatlakoznának a vezetékes hálózathoz.

Az Aberdeen Group piackutató cég tavaly készített jelentése szerint a piaci verseny felgyorsulásával sok vállalat a WLAN-hálózatokban látja a termelékenység javításának lehetőségét. A *Measuring the Real Value of Wireless LAN Deployments* című jelentésből ki-

derül, hogy azoknál a vállalatoknál, ahol az átlagosnál 70 százaléknál nagyobb mértékben használnak vezeték nélküli internethálózatot, a **21 százalékot is elérte a termelékenység növekedése.**

A Microsoftnál a dolgozók 75 százaléka rendszeresen használja a WLAN-t. – Vannak napok, amikor 50 ezer felhasználó egyszerre van rácsatlakozva a vezeték nélküli hálózatra. A dolgozók már nem is tudnák elképzelni e nélkül a munkájukat – amint nem működik valahol, azonnal panaszkodnak. Sőt, még azelőtt is, hogy az automata rendszer jelezne a kiesést – mondja DuBois. A redmondi hálózat egyébként pontosan ugyanolyan, mint a világ bármely más pontján működő Microsoft-hálózat. – Ugyanazok a szabványok, ugyanazok a kapcsolódási protokollok, ami azt jelenti, hogy bárki, aki Redmondba jön, vagy innen megy, zökkenőmentesen csatlakozhat a tokiói, londoni vagy New York-i hálózatunkhoz. Amint belépnek az épületbe, automatikusan csatlakoznak ugyanúgy, mint a világ bármelyik Microsoft-irodájában – magyarázza DuBois.

VENDÉGEKNEK KÜLÖN

Természetesen, mint minden Wi-Fi hálózatnál, itt is központi kérdés a biztonság. Ez annál is bonyolultabb, mivel ezt a hálózatot nem csupán a Microsoft-dolgozók használják, hanem viszonteladók és alvállalkozók is. A Microsoft Active Directoryban nyilvántartott azonosítók száma eléri a 145 ezret.

A Microsoft PKI- (public key infrastructure) alapú titkosítást alkalmaz. Az informatikai részleg minden egyes számítógépnek létrehoz egy 802.1x tanúsítványt, amelyhez viszont első alkalommal a vezetékes hálózathoz kell kapcsolódnia. A vendégek számára a vállalat külön hálózatot biztosít. – Egy vendégeknek fenntartott, külön hálózat

üzemeltetése biztonságosabb, mint ha lenne egy vendég-hozzáférésünk a vállalati hálózaton – érvel DuBois.

Ami a Microsoft WLAN-jának jövőjét illeti, már folyamatban van a 802.11n szabványon alapuló eszközök tesztelése. Az új generációs vezeték nélküli hálózat nagyobb sávszélességet biztosít majd a felhasználóknak és nagyobb sebességet (300 Mbps-ig) a nagy felbontású videotartalmak sugárzásához, nagy állományok letöltéséhez vagy küldéséhez, valamint hangalapú alkalmazásokhoz. Egyelőre a szabvány végleges ratifikációja még nem történt meg, de ha ez megvalósul, akkor egy egész sor új lehetőséget nyit meg. **Az okostelefonokat hasz-**

náló dolgozók például könnyedén átkapcsolhatnak a mobiltelefon-hálózatról a Wi-Fi-re, és ezzel pénzt takaríthatnak meg, ha a hívásokhoz nem a távközlési szolgáltató hálózatát használják, hanem a Microsoft internethálózatáról indítják azt. A végső cél, hogy minden dolgozó asztali telefonja okostelefon legyen, mert így „bárki elérhet, attól függetlenül, hogy a helyemen vagyok-e, vagy valamelyik Microsoft-épületen belül vagy kívül” – mutat rá DuBois. Erre pedig egyre nagyobb szükség lesz, tekintettel arra, hogy a Microsoft-kampuszon további épületeket terveznek, ami újabb hozzáférési pontokat és még több felhasználót jelent majd.

Ingyenes víruskereső

A Microsoft úgy döntött, hogy a körülbelül két évvel ezelőtt megjelent Windows Live OneCare termékének forgalmazását 2009 júniusában megszünteti. Azonban ez korántsem jelenti, hogy a Microsoft felhagy a vírusvédelem területén eddig folytatott fejlesztésével. Sőt az eddigieknél sokkal szélesebb felhasználói köröket célozott meg, hiszen úgy döntött, hogy a jövő évben egy teljesen ingyenesen használható antivírus alkalmazást tesz elérhetővé a Windows operációs rendszerekhez. Az új biztonsági alkalmazás fejlesztése jelenleg Morro kódnéven fut. A tervek szerint a szoftver valamikor 2009 második felében kerülhet rá a számítógépre, és attól kezdve az online OneCare értékesítése fokozatosan meg szűnik. Az új alkalmazás fontos jellemzője, hogy az a kártékony programok (vírusok, trójaiak, férgek, kémprogramok, rootkitek, stb.) elleni védelmet szolgálja, és nem

tartalmaz olyan funkciókat, mint például a tűzfal, a rendszermenedzsment vagy a biztonsági mentés. A Microsoft hangsúlyozta, hogy a OneCare felhasználói minden támogatást meg fognak kapni előfizetésük lejártáig. A Microsoft 2006 májusában kezdte meg a OneCare értékesítését az Egyesült Államokban. Akkor a biztonsági cégek attól tartottak, hogy a vállalat élni fog a PC-knél meglévő „hatalmával” védelmi megoldásának népszerűsítése érdekében, de alapvetően nem rengette meg az eladásait. Az ingyenes víruskeresővel kapcsolatos hírek azonban újra aggodalmakat válthatnak ki a biztonsági cégek körében. Egyes elemzők szerint a Morro érzékenyen érintheti többek között a Symantec, a McAfee, a Trend Micro és mások piaci szereplését is. (A témáról bővebben következő lapszámunkban olvashatnak.)

Házhoz jön az egészség

Három magyarországi régió egészségügyi intézményei között már nem a beteg, hanem az adatok utaznak, a BT nemrég lezárult egészségügyi mintaprojektjének köszönhetően. A projektet a HEFOP keretében indította a magyar állam. [Írta: Vass Enikő]

Tizenötezer orvos, 1,5 millió lakos – ennyi potenciális kedvezményezettrel számol a brit távközlési óriás, a British Telecom, amikor a Dél-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és az észak-alföldi régióban megvalósult egészségügyi mintaprojektjéről beszél képviselőjük, *Balai Ildikó*. A magyar egészségügyi szabványokra épülő Intézményközi Információs Rendszer (IKIR) – amely a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program HEFOP 4.4.1. „Egészségügyi információtechnológiai fejlesztés az elmaradott régiókban” projekt meghatározó része – már 38 egészségügyi intézményt és a részt vevő háziorvosokat kapcsolja össze. A program célja az egészségügyi ügyintézését gördülékenyebbé tenni, az IT eszközeinek használatával. Így például a kezelőorvosok számára nem kell papíron továbbítani a vizsgálati anyagokat, a leletekhez a rendszeren keresztül hozzá tudnak jutni, és nem a betegnek kell szaladgálnia. A rendszeren át vizsgálati időpontot lehet igényelni vagy módosítani, ami további idő- és pénzmegetakarítás.

KÜLFÖLDI TAPASZTALATOK

– A rendszert kialakító brit BT az ottani egészségügyi rendszer informatikai korszerűsítésében – informatizálásában – sok tapasztalatot szerzett, és ezt tudja kamatoztatni a magyar projektben – mondta a BT képviselője, *Balai Ildikó*. Szerinte szerinte a világban hasonló folyamatok zajlanak, hiszen a lakosság várható élettartama nőtt, az így megnövekedett ellátás költségeit pedig infokommunikációs támogatással lejjebb lehet faragni.

A BT az Egyesült Királyságban nemcsak az IKIR-hez hasonló SPINE nevű projektben vesz részt, amely az egészségbiztosító tízéves NPIT programjának része, hanem érdekelt az olyan hosszasan gondozást igénylő krónikus betegségek kezelésének a korszerűsítésében is, mint a cukorbetegség, ahol nemcsak a betegeket, hanem az orvosokat is ellátja bizonyos eszközökkel. Emellett a BT szállította az angol háziorvosi finanszírozás átalakítását segítő

QMAS rendszert is, ahol az orvosoknak lehetőségük van arra, hogy egy hatékony grafikus felület alkalmazásával nyomon kövessék saját megfelelőiket az országosan ajánlott ellátási irányelvekhez képest. Utóbbi ugyanis a finanszírozás alapja.

A LEHETŐSÉGEK SZÉLES TÁRHÁZA

A rendszernek telemedicina elérése is van egy olyan kardiovaszkuláris megoldáshoz, amely lehetővé teszi az orvosnak, hogy távolról monitorozza a beteget. A páciens egy mobil mérőeszköz használatával továbbítja a központba a szükséges adatokat. A fejlesztés időszaka alatt felmerült számos ötlet, amelyek alapján a jövőben további funkcionális kiterjesztések is lehetségesek lesznek.

A rendszer még nem működik teljes körűen annak ellenére, hogy március eleje óta éles üzemben dolgoznak. A teljes funkcionalitás eléréséhez a betegek együttműködésére van szükség. Nem elég, ha csupán a régiók intézményei használják azt. **A pácienseket fel kell világosítani, hogy miért is előnyös nekik a rendszer, s csak a szükséges nyilatkozatok megtétele után lehet őket beléptetni.** S ahogy minden új rendszerrel, úgy itt is, az orvosokat is ki kell képezni.

Balai Ildikó elmondta, hogy a rendszer támogatja a szerződött intézmények közötti pénzügyi elszámolást is. Ennek használata azonban sokban függ az érintettek egymás közötti megállapodásaitól, illetve az egyes intézmények fogadókészségétől. Ha az megvan, az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos adatszolgáltatások, valamint értékelések is közösen elvégezhetőek.

A projekt a Nemzeti Fejlesztési Terv részeként, az EU Regionális Fejlesztési Alapja által támogatott Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) keretében indult. A három részből álló IKIR projektet 2006 februárjában nyerte el a BT, és a rendszer megvalósítása 2008 márciusában fejeződött be. A másik két szakasz a központi megoldáshoz szükséges infrastruktúra, illetve az egészségügyi intézményekben működő IKIR-hez kapcsolódó

intézményi rendszerek megvalósítását célozza. A teljes rendszert felölelő három szakasz idén nyáron ért össze, és most folyik a teljes körű használatbavétel. A három régióban elindult mintarendszer országos kiterjesztése várható.

ÖT MÁSODPERC VÁLASZIDŐ

A rendszer kiépítésében aktívan szerepet vállaló *Perényi Dénes*, a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány szakértője szerint folyamatos a felkészítés, de minden felhasználónak a szabadidejéből is áldoznia kell a tanulásra. Ennek ellenére az általa megismert orvosok többsége pozitívan állt az új eszközrendszer elsajátításához. A felhasználóktól folyamatosan érkeznek a visszajelzések, s ezekkel összhangban végzik a továbbfejlesztéseket.

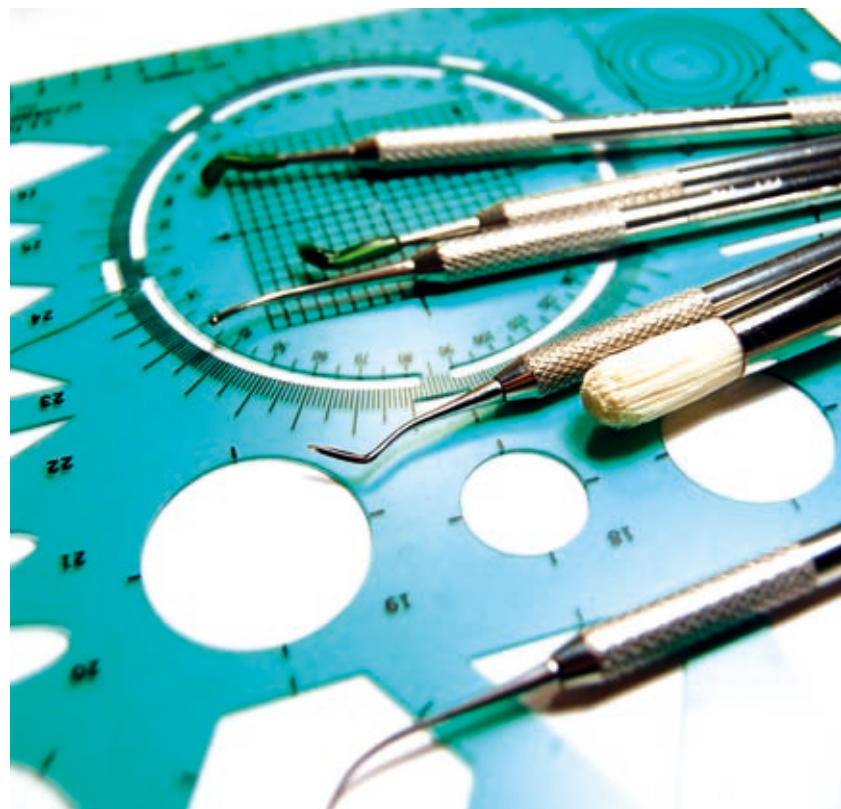
A 2008 márciusa óta éles üzemben működő rendszerbe a hozzájáruló nyilatkozat aláírása után regisztrálják az ellátásra szorulókat. A betegek hozzájárulnak ahhoz, hogy egészségügyi adataik az IKIR-ben kezelhetők legyenek – ezt általában több mint kilencven százalék megteszi; az észak-magyarországi régióban az IKIR-regisztráltak száma jelenleg megközelíti a tízezres nagyságrendet.

Nagyon fontos, hogy a regisztrált betegek, illetve az aktív IKIR-felhasználó orvosok és az egészségügyi dolgozók száma mihamarabb

elérje a kritikus tömeget. Erre azért van szükség, mert ekkor tudnak az orvosok a mindennapi használatban megfelelő „találati biztonsággal” és sebességgel hozzáférni a szükséges információkhoz, függetlenül attól, hogy a keresett adat a saját vagy más intézmény információs rendszerében van tárolva.

A *Perényi Dénes* által megkérdezett orvosok többsége szerint a rendszer komoly segítséget jelent számukra, ugyanis eddig csak e-mailben vagy telefonon kérhetek adatokat más intézmények adatbázisaiból, és több órát, esetleg napokat kellett várni az eredményre. **A három konzorcium közös célja, hogy a válaszidő öt másodperc-re csökkenjen.** Ezért az IKIR-t fejlesztő és üzemeltető BT-vel kötött szerződés szerint a rendelkezésükre álló fejlesztői napok egy részét erre a célra kívánják fordítani.

Sajnos hibák is előfordulnak, így például számos esetben nem válaszol minden intézményi KKM-szervere (központi kapcsolati modul), s nem mindig jeleníthető meg minden dokumentum. Ilyenkor erről a rendszer üzenetet küld a lekérdezőnek, ám ennek ellenére az orvos nem lehet biztos abban, hogy rendelkezésére áll-e minden – más egészségügyi intézmény adatbázisában meglévő – releváns betegadat. További probléma, hogy jelenleg körülményes kibogozni, hogy az adott lekérésnél ez

HIS- (kórházi információs rendszer), IKIR- vagy hálózati hiba-e.

A HASZNÁLT FUNKCIÓK

A rendszerben a leggyakrabban használt funkciók a betegek IKIR-regisztrációja, a betegkeresés, a páciens dokumentumainak lekérdezése, listázása, megtekintése és a betegrendelés (állampolgári jogok és adatvédelmi szempontok miatt biztosítani kell, hogy a beteg által szűkíthető legyen a hozzáférő orvosok, intézmények és a hozzáférhető dokumentumok köre), illetve a portálfunkciók (ezek a www.kezeln.net portálon keresztül mind az intézmények, mind az orvosok, mind a betegek számára elérhetők).

Létezik a rendszerben néhány alkalmazás, amely technológiai szempontból már rendelkezésre áll, ám használatukhoz kisebb fejlesztésekre, igazításokra van szükség. Ezek egyike az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele/

kijánlása (amikor a beteg elektronikus úton időpontot kérhet nem beutalóköteles ellátásokra). Az adattárház funkció a már említett kritikus tömeg elérésekor válik igazán értékesé. Ehhez a deperszonalizált adatokat – részben automatikusan – már most is folyamatosan küldik az intézmények. E funkció révén számos olyan információ (statisztikák, listák stb.) válik hozzáférhetővé, amely jelenleg még nem, vagy nem megfelelő minőségben, mennyiségben áll a hazai egészségügy szereplőinek rendelkezésére.

Az IKIR alkalmas a telemedicina alkalmazásokra is (például telekonzílium, teleradiológia stb.) – ez az egyik leginkább előremutató funkciója a rendszernek. Segítségével **lehetőség nyílik arra, hogy az egymástól fizikailag távol lévő orvosok egy-egy adott eset kapcsán konzíliumot tartsanak vagy egyszerűen megoldható a távleletkezés is.**

Elektronikus magánorvoslás

Miután a háziorvosokkal tesztelték, a különböző intézmények kipróbálhatták, jövő év elején a páciensek is csatlakozhatnak a Pannon, IQ-MEDICINA Zrt. és az ELTE Informatikai Kara által közösen kifejlesztett egészségügyi adatkommunikációs rendszerhez. Ennek a rendszernek a használata nem lesz ingyenes, hiszen korábban, a BT által bemutatottól eltérően, magáncégek fejlesztéséről van szó. Éves díja 3900 forint, ám ennek fejében a különböző egészségügyi adatokat interneten, SMS-ben vagy Wapon keresztül el lehet küldeni a szakrendelőnek, a háziorvosnak és a páciensnek. – Természetesen az

adatokat csak az arra jogosultak láthatják és értelmezhetik – mondta Szabadhegyi Csaba, az IQ MEDICINA Zrt. informatikai szakértője –, miután azokat tikosítják, és így küldik tovább. A rendszer használatához, az adatok fogadásához és értelmezéséhez Windows-alapú környezet (bár dolgoznak a további operációs rendszereken működő változatokon is) és internetes kapcsolat szükséges. Arra is lehetőség van, hogy ha a beteg otthonában el tudja végezni a szükséges méréseket – EKG, vércukorszint, vérnyomás –, akkor onnan be tudja küldeni az adatokat a megfigyelést végző orvosnak.

Tízmillió eurós megtakarítások, kiszervezéssel

A Fiat évente több mint 20 millió eurót spórol azzal, hogy telekommunikációs és informatikai infrastruktúráját kiszervezte külső szolgáltatókhoz, és így a központi tevékenységére tud koncentrálni. [Írta: Mozsik Tibor]

Az elmúlt esztendőben az autópárhazban is markáns trend volt a konszolidáció. Kevés olyan vállalat volt, amely sikeresen átvészelte azt az időszakot. A kevés kivétel egyike volt a Fiat Group, amely sokévnvi győtrődés után éppen az elmúlt esztendőben növelte eladásait, amit nagyrészt a csoport vezérigazgatói székébe 2006 elején beült Sergio Marchionne-nak tulajdonítanak. Az ő nevéhez köthető az a stratégiai döntés is, hogy a nem a FIAT központi tevékenységeihez kapcsolódó funkciókat kiszervezik a cégből.

A Fiatnál a telekommunikáció kiszervezése egyébként nem új keletű megoldás, ugyanis már az 1970-es évek közepétől külön vállalatba szervezték ki a Fiat Group hálózati és kommunikációs tevékenységének menedzselését.

Később a cég Atlanet néven egy szakmai befektető bevonásával a külső piacra is kilépett. Amikor az új vállalati stratégia alapján megszületett a döntés, hogy a nem központi üzleti tevékenységeket teljes mértékben kiszervezik, a pályázók közül a BT-re esett a Fiat választása, míg az IT üzemeltetését az IBM vette át. **A váltásnak egyik fő célja az volt, hogy a korábbinál jobb minőségű szolgáltatásokat kapjanak, még ha a piaci árnál egy kicsit talán drágábban is.**

A stratégia értelmében 2006 februárjával a Fiat Group teljes telekommunikációs hálózatát a BT Global Services vette át; az ötéves szerződés értéke összesen 450 millió euró. A megállapodás értelmében a BT menedzseli a Fiat Group 40 országra kiterjedő telekommunikációs igényeit; emellett megvásá-

rolta a Fiat távközlési leányvállalatát, az Atlanetet is 80 millió dollárért. Valamivel korábban, 2005 közepén jelentették be azt is, hogy egy összesen közel 200 millió euró értékű szerződés alapján 9 éven keresztül az IBM veszi át a Fiat Group legfontosabb IT-területeinek menedzselését, emellett pedig teljes mértékben átvette a Fiat és az IBM Italia által 2001-ben alapított Global Value elnevezésű vegyesvállalatot is. Az IBM-mel kötött megállapodás értelmében az informatikai cég a Fiat egyes üzleti folyamatait is átalakította, továbbá hardverkonszolidációt és -optimalizációt hajtott végre.

A közelmúltban a BT és a Fiat egy közösen megrendezett sajtótájékoztatón Torinóban ismertette a félidejéhez ért megállapodás eddigi tapasztalatait. Piercarlo Cerrano, a Fiat Group Automobiles S.p.A. vezető informatikai és kommunikációs technológiai fejlesztője a *Computerworld* kérdésére elmondta: az elmúlt időszakban teljesült az az elvárás, hogy 2008-ra a hálózat konszolidációja és a forgalom migrálása következtében évi 20 millió euró költségmegtakarítást érjenek el.

Piercarlo Cerrano a BT-vel kötött szerződés előnye között említette, hogy bármilyen leállás vagy üzemzavar nélkül képesek támogatni az üzleti igényeket az IT működésében. A másik fő előny, hogy az IT-megoldások

telepítésével bárhová tudják követni a Fiat Groupot – akár gyorsabban is, mint ahogy az üzleti változtatásokat elvégzik –, ha az Kínában, Indiában, Oroszországban vagy Szerbiában nyit egy újabb autógyárat. Az előbbieket mellett nagyszabású fejlesztéseket hajtottak végre IT-infrastruktúrájukban: a régi rendszerekről 2004 óta fokozatosan SAP-ra állnak át. Ezek voltak a legfontosabb tényezők, amelyek lehetővé tették, hogy az üzleti változtatásokat, illetve az üzleti igények bővülését támogatni tudják – hangsúlyozta a Fiat Group informatikai részlegének helyettes vezetője.

– Be kellett látnunk, hogy **egy olyan multinacionális vállalat, mint a Fiat, már nem képes olyan szintű hálózati szolgáltatásokat nyújtani tagvállalatai számára, mint ahogyan azt egy szolgáltató meg tudná tenni;** ráadásul egy külső szolgáltató mindenképpen olcsóbban tudja kínálni a kívánt szolgáltatásokat, mintha azokat belső erőforrásokkal oldanánk meg – fogalmazott Piercarlo Cerrano. Hozzátette: a Fiat a jövőben is hasonló modell alapján kívánja működtetni az adatközponti, illetve a hálózati működést, a jövő évben pedig annak lehetőségét is meg akarják vizsgálni, hogy az egységesített kommunikációs szolgáltatásokra önálló tendert írjanak-e ki.

SHARP

A technológia művészete

Az Aquos LC-XL2E sorozat készülékeit elegáns, vékony kivitelezés, full HD 1080p felbontású képernyő és 100Hz-es technológia jellemzi. A japán technológia igazi mesterműve – 3 év teljeskörű garanciával – a japán LCD TV szektor piacvezetőjétől! (*)

*) Forrás: Display Search (A teljes LCD TV piaci részesedés Japánban 2007. 3. és 4. negyedévében, 2008. 1. és 2. negyedévében.)

www.sharp.hu

AQUOS

A jövő asztali rendszerei

Egyben biztosak lehetünk: az asztali gépek és szoftverek piaca az elkövetkezendő néhány évben jelentősen át fog alakulni, és ez lesz az informatikai változás szinte egyetlen és biztos fejlődési területe. [Írta: Horváth Ádám]

A kérdés persze az, hogy milyen irányba alakul majd a piac. Ha most megnézzük akár a céges munkakörnyezetet, akár az otthoni gépeket, akkor többnyire valamilyen toronyházban futnak a már néhány éves rendszerek szinte kizárólag Microsoft-szoftverekkel (akár legális, akár illegális forrásból). Ma a PC gyakorlatilag ezt jelenti.

Arra azonban lehet számítani, hogy ezt a megközelítést valamilyen könnyebb, egyszerűbb, átláthatóbb megoldás fogja átvenni, hiszen a legtöbb esetben teljesen ésszerűtlen egy toronygépet tartani otthon vagy akár az irodában, miközben a lehető legegyszerűbb feladatokra használjuk csak, például a levelezésünk lebonyolítására, az internet böngészésére vagy szöveg szerkesztésre. A tradicionális PC fenntar-

tása nehézkes, sokféle alkatrész kell hozzá, és nagy energiafelhasználás jellemzi.

A PC e hagyományos megközelítésének jó alternatívája lehet valamilyen „vékonyodó” kliens használata, amikor is a komplex számítási és tárolási igényeket egy helyre csoportosítva kezeljük. Ez nem azonos a ma ismert vékonykliens-rendszerekkel, amelyek gyakorlatilag csak távoli monitorként és billentyűzetként szolgálnak egy szerverhez. Persze ez utóbbi igen biztonságos megoldás, hiszen a kliensek egyedül nem futtatnak semmit, legtöbbször még adathordozót sem mindig lehet illeszteni, így minden ellenőrzési, menedzsment és adattárolási feladat az egyetlen szervergépre korlátozódik. Ezek közül talán a legfontosabb az adatok védelme, hiszen így a kliensekről nem lehet szándékosan vagy véletlenül

adatokat kiadni. A „vélen” adatlopás nagyon jellemző, hiszen akár egy selejtezés-kor is sokszor előfordul, hogy nincsenek a gépek merevlemezei megfelelően törölve, így az aukciós portálokon, hirdetésekben megjelenő használt gépekről megdöbbentően sok személyes adatot lehet beszerezni a korábbi felhasználóról.

A mai toronygép – Windows – Microsoft Office megközelítés tehát sokkal inkább a vékony kliensek és/vagy az online szolgáltatások irányába megy el, aminek kényelmi és anyagi okai is vannak. Amíg például egy hagyományos vékonykliens-szerver páros bármelyik nagy gyártótól megdöbbentően sokba kerül, addig az átmenet kialakítása kényelmes, egyszerű és olcsó: néhány tízezer forintért beszerezhető netbookkal már kiválóan lehet használni a Google online szolgáltatásait, sőt még helyileg is tudunk zenét hallgatni rajta!

A „toronygépek” leváltása már ma is érződik, helyettük sokkal inkább vásároljuk a monolitikus felépítésű notebookokat. Úgy tűnik, hogy a hagyományos, modulokból építhető gépek vonzereje nagyot csökkent, aminek a fő oka az lehet, hogy a notebookok már nem „második” gépek, hanem valódi számítási és tárolási kapacitással rendelkező számítógépek. Ma már könnyen elképzelhető, hogy a frissen vásárolt notebookunkba több memóriát, gyorsabb processzort építettek, mint az egy éve vásárolt, személyesen kiválogatott „csúcskategóriás” toronygépünkbe.

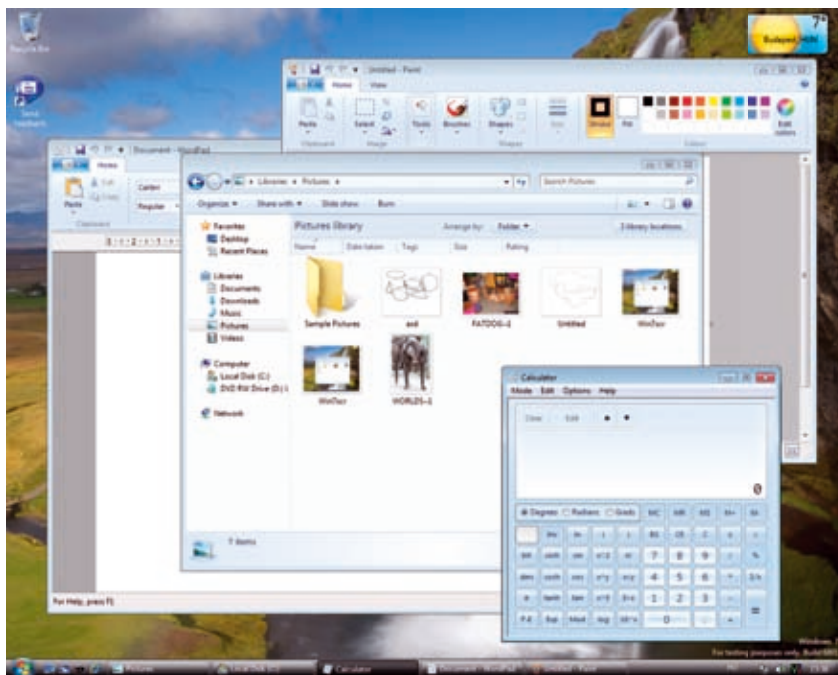
A tendenciát jól tükrözi az IDC egyik felmérése, amely szerint a 2007-es évben az asztali gépek piaca 37 százalékot tett ki, a notebookoké pedig 30-at. Idén ezek 35,3 és 36,3 százalékra változnak, azaz ebben az évben a teljes forgalomból a notebookok már nagyobb szeletet hasítanak ki, mint az asztali gépek.

Ha még távolabbról – madártávlatból – nézzük a teljes képet, akkor azt láthatjuk, hogy egyre inkább lényegtelenné válik, milyen „eszközzel” érjük el a célunkat: teljesen mindegy, hogy a háttérben PC, notebook, vékony kliens van, vagy a monitort egyszerűen csak a falba dugjuk be – a konkrét feladatok megoldása lesz kizárólag az érdekes. Ez egyben azt is jelenti, hogy hardver- és szoftverarchitektúrától függetlenül kell gondolkoznunk, amire leginkább az online szolgáltatás felé való elmozdulás jelenti a megoldást.

Hasonlóképpen egyre lényegtelenebb lesz, hogy a vállalati rendszerhez hogyan és mivel kapcsolódunk: egy helyi PC-ről vagy az otthoni notebookról. A közeljövő megoldásai arra fognak törekedni, hogy egy tökéletesen elszigetelt virtuális munkaasztalt adjanak a dolgozóknak. Ez az „asztal” semmilyen direkt kapcsolatban nincs az éppen használt gép operációs rendszerével, szoftveivel, így adatokat sem lehet közöttük cserélni, s persze vírusokat sem tud a két rendszer átadni egymásnak.

A virtuális munkaasztal megoldással az amúgy drága és más feladatra alkalmatlan hardveres vékony klienseket le lehet cserélni egy több funkcióra is használható géppel. Minden megoldás alapfeltétele az integrált, kényelmes megoldás, amikor is a szükséges alkalmazásainkat attól függetlenül tudjuk használni, hogy azok webesek-e, vagy épp egy távoli szerveren futnak-e helyi megjelenítéssel.

Egy biztos, hogy a ma használt merev, túlszabályozott vállalati klienseket egyre nehezebb lesz elfogadtatni a dolgozókkal, hiszen a most munkába álló generáció már abszolút a „netes generációból” kerül ki, ők egyre kevésbé tudják elfogadni, hogy még a háttérképet sem változtathatják meg a céges gépen. A biztonság fenntartását tehát úgy kell megoldani,

Windows 7 – Vagy mégis inkább Vista?

Microsoft Windows 7

A Windows 7 első publikus bemutatását nagy titkolózás előzte meg, így kíváncsian vártuk, hogy közelről milyen lesz majd az új rendszer. Az eredmény meglepő.

A Windows 7-es egyelőre még csak béta előtti állapotban van, így azt gondolhatnánk, hogy még „nagyon sok” van hátra a végleges rendszer megjelenéséig. Ezt a hibát azonban ne kövessük el – a Vistánál is sokan ebben reménykedtek, feleslegesen. A Windows 7-es sokkal inkább egy köztes verzió, mint valódi előrelépés, lassan már a Microsoft szerint is. Ha azt várjuk, hogy egyszer csak akkora ugrással fogunk találkozni, mint amilyen anno a DOS-Windows 95 váltás volt, akkor nagyot fogunk csalódni. A Windows 7 is csak egy Windows, egy operációs rendszer a Microsofttól, nem több. (És persze nem kevesebb).

Ráncfelvarrás

A telepítés igen gyors, ezen valóban fejlesztettek a redmondiaiak. Az első indítás után azonban nem nagyon tudjuk, mit higgyünk: ez márpedig egy Vista! De nem, ez a Windows 7, csak pont úgy néz ki, mint egy Vista. Ha elkezdjük hasz-

nálni, egyre inkább előtűnnek az új lehetőségek, de gyökeres változásról nincs szó. Felmerülhet a kérdés: ha az Apple egy *NIX-alapú rendszerre képes látványos felületet építeni, hogy lehet az, hogy a Microsoft a saját rendszerét nem tudja látványossá tenni? Vagy ez nem is a célja? Pedig az iPhone-t egyedül azért tudják eladni, mert látványos... Csak lehet a látványban valami!

A Windows 7-es kevesebbet nyaggat minket biztonsági kérdéseivel, mint a Vista, sőt egyszerűbben tudjuk rávenni arra is, hogy egyáltalán ne nyaggasson. Ügyes „újdonság”. Egy dekád után kapunk végre új alapszoftvereket: számológép, rajzprogram és szövegszerkesztő (Wordpad) újratöltve.

A tálcán is sokat fejlesztettek – a látványos előnézeti kép mellett intuitívabb a futó programok kezelése. Az új tálcán a most kiadott verzióban csak külön trükkökkel kapcsolható be, de érdemes utánajárni. A Start menü ugrólistái is jó ötletnek tűnnek: a népszerű szoftverek által használt utolsó dokumentumokat egyetlen kattintással meg tudjuk nyitni, nem kell előtte magát a szoftvert betölteni.

A médiatámogatás is sokat javult, hiszen végre le tudjuk játszani DivX állományainkat külön csomag nélkül, és még a korábbra tervezett WinFS keresőkönyvtárak is megjelentek. A keresőkönyvtár lényege, hogy az adott feltételnek megfelelő állományokat egységesen, egy felületen látva tudjuk kezelni, így például a több könyvtárba rendezett fényképeinket egyszerre láthatjuk.

Teljesítmény, stabilitás

A Windows 7-re egyelőre talán érdekesebb úgy tekinteni, mint egy javított Vistára, és nem úgy, mint egy valódi, új operációs rendszerre. Ez részben hozzájárul ahhoz, hogy a Microsoft a teljesítményre és a stabilitásra tudott koncentrálni, így a rendszer indulási ideje, memóriaigénye csökkent. Az indulási időt a szolgáltatások és eszközmeghajtók párhuzamos betöltésével lehetett tovább csökkenteni, a memórián pedig úgy spóroltak, hogy csak azok a szolgáltatások indulnak el, amelyekre aktuálisan tényleg szükség van, ellentétben a korábbi megközelítéssel, amikor is az aktívnak jelölt modulok mind betöltődtek. A Microsoft emellett sok hardvergyártóval együttmű-

ködvé javított az energiafelhasználáson is, így hosszabb üzemidővel számolhatunk, ha notebookon vagy akár netbookon használjuk a Windows 7-et.

Ennyi nem elég

Mindennek ellenére összességében csalódtunk az új rendszerben, hiszen semmi nincs benne, amiért lecserélnénk a stabil, több éve futó XP-t, a Windows Vistát pedig egészen biztosan nem. Ezt a csalódottságot lovaloghatják meg az alternatív rendszerek, amelyek nagyon-nagyon lassan, de kezdik az alapfunkciókban utolérni a Windowst, és lassanként már nagytól kell keresni azokat az előnyöket, amelyek miatt érdemes több tízezer vagy akár százezer forint körüli összeget kiadni egy Windowsért.

Windows Vista

hogy közben ne érezzék raboknak magukat a rendszerrel dolgozók, hiszen ezen nagyon sokat tud veszíteni a munkáltató is. A régi toronyházban a Windows-Office páros megközelítés a néha megjelenő, rosszálló tekintetét körülhordozó rendszergazdával nagyon hamar életképtelenné fog válni, miután folyamatosan jelennek meg azok a cégek, amelyek már másképp látják ezt az egész „a szabály az szabály” kérdést.

A webes alkalmazások és virtuális asztalok előretörésével egyre kisebb igény lesz a kliensoldalon speciális rendszereket (Windows) futtatni, így az új gépeken egyre nagyobb arányban jelenhetnek meg alternatív rendszerek, amelyek a mindennapos géphasználtra (böngészés, e-mail, webalkalmazások stb.) teljesen megfelelnek. Nem véletlen, hogy sok notebookgyártó jelenik meg ilyen-olyan Linux rendszerrel a „netbookjain”, hiszen egyre kevésbé számít a végfelhasználóknak, hogy is hívják az adott rendszert, ha amúgy sincs benne semmilyen szoftver, amelyet ő külön telepíteni, futtatni szeretne.

A végfelhasználók és kvv-kon kívül az „alternatív rendszerek” vonzereje valószínűleg eltörlődik a lobbihoz képest, még legalább öt évig, így a nagy gyártóknak

nem kell számolniuk valódi piacvesztéssel. Ahogy azonban egyre elfogadottabbá válnak az alternatív rendszerek, úgy lesz egyre nehezebb meggyőzni az egész világot arról, hogy a régi, zárt megoldásért – amely amúgy csak arra jó, hogy elindítsa a vállalat webes rendszerét – érdemes komoly összegeket kiadni.

Jelen állapotban azonban a végfelhasználóknak a Linux elérhetetlen, hiszen windowsos gépet vásárolni Office csomaggal sokkal egyszerűbb és magától értetődőbb, mint a Linux-OpenOffice párost beszerezni. Aki tehát nem elég elszánt, az ma még nem tud csak úgy váltani, ám a netbookon érkező Linuxok jó alternatívát kínálhatnak.

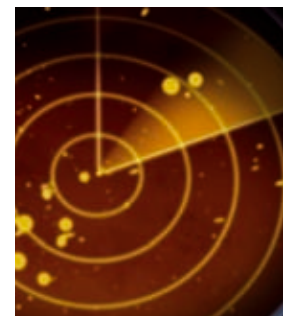
Az operációs rendszer, mint ahogyan említettük, egyre inkább elveszíti jelentőségét. Hiszen például a Google online irodai csomagját használni jóval egyszerűbb, mint egy új operációs rendszert megismerni, ismeretlen telepítővel bajlódni. Ha van net, akkor a Google ott van mindig, ráadásul teljesen mindegy, hogy éppen milyen rendszerről férünk hozzá. A gond ezzel is az, hogy a vállalatok egyelőre sok speciális szoftvert használnak, amelyekből csak keveset tudnak kiváltani bármi mással. Sok időnek kell eltelnie tehát, amire a vállalati rendszerek is főképp

webalapúak lesznek, hogy azok kedvéért ne kelljen egy konkrét operációs rendszert telepíteni a vállalat minden gépére.

Ezek mellett még az online rendszerek malmára hajthatja a vizet, hogy ma is sok cég létezik a világban elszórta iroda, titkárnő és hasonlók nélkül. E vállalkozásokon **egy telepített operációs rendszer szinte semmit sem segít, ám például a Google online irodai megoldása drámaian növelheti a hatékonyságot,** hiszen az együtt dolgozók együttműködését eddig elképzelhetetlen módon

segíti. Bizony van, hogy érdemes lemondani egy-két funkcióról egy ingyenes operációs rendszerért és egy hatékony kollaborációs portálért cserébe.

Az efféle online szolgáltatásokkal egyelőre azonban az a gond, hogy internet-elérés nélkül csak nagyon limitáltan működnek; és öt éven belül még nem lesz a világ minden pontján szélessávú internetelérés. Ennek megoldására persze vannak próbálkozások, hiszen például a Google Gears pontosan ezt támogatná. A Gears az „offline webet” igyekszik

A Panda Többet véd

panda
MalwareRadar

**Auditálja hálózatát védeltségét
Válassza a MalwareRadart™
a Panda Security új audit szolgáltatását.**

Ne foglalkozzon a logok bogarászásával.
Ne kutasson biztonsági rések után.
Bízsa a profikra!

**Biztos benne hogy hálózatát nem fertőzték?
Bizonyítsa be!
Nem biztos benne hogy hálózatát nem fertőzték?
Ellenőrizze!**

Munkafolyamat:
○ Gyűjtse be az adatokat a MalwareRadar kiegészítő segítségével.
○ Indítsa el az audit szolgáltatást.
○ Fertőtlenítse hálózatát.
Az eredmény:
○ 24 órán belül a Panda Software elkészíti a Vezetői és a Technikai Audit Raporatot.

Felderíti és eltávolítja az összes a hálózatban aktív és inaktív fenyegetést.
Felderíti az összes vírusvédelem szempontjából érintett biztonsági rést.

PANDA
SECURITY | One step ahead.

www.pandasecurity.hu

megvalósítani azért, hogy helyileg egy egyszerűbb, újraírt felülettel és logikával elkészíthetők a fejlesztők az online rendszert mini másolatát, amellyel az alapfunkciókat akkor is el tudjuk érni, ha éppen a szerverhez bármilyen okból (leginkább internetelérés hiánya miatt) nem tudunk csatlakozni. A Gears mellett ugyanezt a piacot célozta meg az Adobe AIR és részben a Microsoft Silverlight is, hiszen mindegyik csapat felismerte, hogy bár a webes technológiák nagyon jók,

a notebookpiac növekedésével el kell fogadni, hogy nem mindig és nem mindenki képes azokat elérni, és hirtelen egy óriási terjeszkedési lehetőség keletkezett az amúgy majdnem tiltott piacon.

Elemzők szerint e három technológia közül leginkább a Microsoft Silverlightnek van esélye komoly piacot szerezni az üzleti rendszerek területén, hiszen programozási modellje szinte azonos a Microsoft .NET platforméval, amiben az üzleti szoftverek nagy részét írják ma. Fejlesztői

tábor a nulláról hirtelen óriásit ugrott, és bár kétségtelen, hogy az Adobe Flashre támaszkodó Adobe AIR is népszerű lehet, nem szabad szem elől téveszteni, hogy Flashben nem írtak üzleti megoldásokat, így az AIR fejlesztői tábor sem szükségszerűen lesz képes az eddigi animációk-játékok helyett hirtelen üzleti rendszereket írni.

Az offline működés kérdésköre persze nem csak a web esetében érdekes, hiszen ott ilyen-olyan áthidaló megoldások már

ma is körvonalazódnak. A virtuális asztaloknál, gépeknél messze nem ennyire egyszerű a helyzet, pedig ott is ésszerű lenne, ha a dolgozó a notebookjáról internetelérés nélkül is tudna dolgozni, majd újracsatlakozáskor szinkronizálni a rendszerét. Ennek megoldása egyelőre nagyon nehéznek tűnik. Korlátlan tárkapacitás és sávszélességek tekintetében ez könnyű feladatnak számítania, ám ha a valószínűsítést vesszük alapul, nem ilyen kényelmes a helyzet.

Haladjunk gyorsabban!

A napokban adott ki az MSI Wind netbookjához egy olyan BIOS-változatot, amely lehetővé teszi az apró gép processzorának túlpörgetését. Kipróbáltuk, hogy érdemes-e élni a gyárilag felkínált lehetőséggel és a névleges frekvencia felett járni az Intel Atom processzort. [Írta: Samu József]

A netbookok piacán is élesedik a verseny, az egymásra nagyon hasonlító, ritka kivétellel az Intel Atom processzorára épülő, szinte ugyanolyan szolgáltatásokat kínáló gépek között most már muszáj valamilyen extra szolgáltatást nyújtania annak, aki ki szeretne emelkedni a konkurensek fehér, hangversenyzongora-fekete, bilikék és Barbie-rózsaszín tengeréből.

BIZTOS, HOGY MEGNYOMTAD A TURBO BOOSTOT, MICHAEL?

Az eddigi különbségek az olyan többletszolgáltatásokban jelentkeztek, mint a felismerésért érintő eltérések (memória mennyisége, háttértár kapacitása és fajtája, a mellékelt operációs rendszer, az akku kapacitása), az Acer Aspire one két memóriakártya-olvasója (amiből az egyik a háttértár bővítésére szolgál) vagy ugyan ezen típus egyes változatainak a 3G-s kommunikációs képességei. Az MSI azonban úgy döntött, hogy tovább lép, és újra előveszi egy régebbi, de a netbookpiacon újak számító ötletét. **Az MSI egyes jártékosoknak szánt noteszgépeire turbógombot épít, amellyel erőltetett tempóra kényszeríthető a noteszgép processzora.** A cég BIOS-módosítással hasonlót tett a Winddel. A különbség itt csupán annyi, hogy az „Fn” és az „F10” lenyomásával aktiválható a turbó üzemmód, nem pedig egy külön billentyű szolgál a váltásra. A szolgáltatás a BIOS-ban engedélyezhető, illetve tiltható. A BIOS-ban kell kiválasztani azt is, hogy a szolgáltatás a CPU névleges tempójánál, 8, 15, illetve 24 százalékkal emelje magasabbra az órajelét.

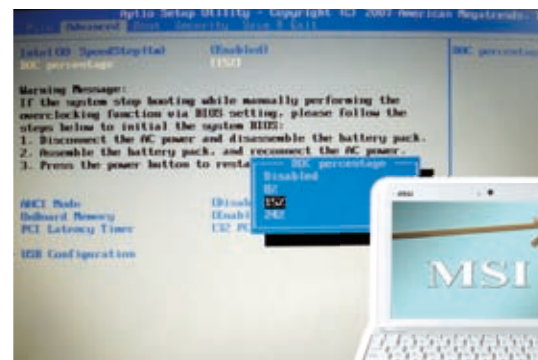
Természetesen gépenként változó, hogy a felhasznált alkotóelemek hány százalékos túlhajtást viselnek el, ezért a hár-

mas lépcső. Így az eredetileg 1600 megahertz órajelű CPU tempója értelemszerűen 1728, 1840 vagy 1984 megahertzzre emelhető – elvben. A gyakorlatban és a BIOS-ban beállítható második érték 16 százalékos túlhajtás, a CPU órajel pedig 1856 MHz, tehát egyszerű gépelési hibával állunk szemben: a BIOS készítésekor elírták.

Ha aktiváljuk a Turbo üzemmódot, arról ugyanúgy apró ikon felvillantásával tájékoztat a gép, mint mondjuk arról, hogy lenémítottuk a hangszóróját. Ezenkívül a kapcsológomb kék LED-je pirosra vált. A túlpörgetés csak akkor működik, hogyha hálózati adapterről használjuk a Windet, ha akkumulátoron nem. A tápkábel kihúzására a gép azonnal az alapértelmezett, névleges órajelre vész vissza a tempót. Az MSI Wind tulajdonosai számára kihasználható új lehetőséget egyfelől érdemesnek tartottuk megvizsgálni azért, hogy lássuk, van-e értelme az Intel Atom CPU-órajel megemelésének. Ugyanakkor annak is tudatában voltunk, hogy a netbookokat – szerencsés esetben – nem éppen a teljesítményes alkalmazások futtatásához vásárolják, de némi ingyen pluszteljesítmény még ezekenél a lóerőszegény gépeknél is jól jön, ha mondjuk HD-felbontású videót akarunk lejátszani, vagy éppen biztonsági mentéseket készítünk – melyeknél általában használatos valamilyen fokú tömörítés –, vagy egyszerűen csak állományokat tömörítünk. Azt is fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogy az apró gép hűtése mennyire bírkozik meg a megemelt tempón jár, ezért valószínűleg jobban és gyorsabban felmelegedő CPU-val, mennyivel lesz zajosabb.

MÉLYVÍZ! CSAK ÚSZÓKNAK!

Az MSI a Wind BIOS-ának frissítéséhez csak a klasszikus – *indíts rendszert floppy-*

A beállítás a BIOS-ban gyerekjáték

ról vagy USB-kulcsról, és indítsd el a .BAT-állományt – módszert kínálja, amiről azt gondoljuk, hogy csak a tapasztaltabb felhasználóknak fog menni, de a *Computerworld* olvasóit mi tapasztalt felhasználóknak gondoljuk. A BIOS-ban a túlpörgetés beállítása gyerekjáték, de a Wind – mint ahogy a netbookok úgy általában – BIOS-a amúgy sincs telepumpálva túl sok átalítható opcióval. Rendszerindulás után a Turbo használatra pofonegyszerű, az említett két gomb lenyomásával aktiválható és tiltható le. Igyekeztünk olyan tesztet kifundálni, amely legalább egy kicsit életszerű, amellyel egy netbookos a mindennapi használat közben összefuthat. Ezért fogtuk az egyik munkára használt gépünk dokumentumokat tartalmazó mappájának tartalmát – amiben a szokásos, DOC, XLS, PPT, GIF, JPG, EPS, TXT, PDF, HTM állományok tömkelege, szám szerint 1240 állomány, 296 mappában, közel egy gigabájt méretben – és a WinRAR segítségével tömörítettük. A teszt során a legjobb tömörítési módszert választottuk. A feladat lefutásához szükséges időt pe-

dig lemértük, ez jól kiegészíti azt az információt, amit a WinRAR tesztje amúgy elénk tár, hogy hány kilobájt adat feldolgozására képes másodpercenként.

A GYŐZTES...

A nálunk vendégeskedő Wind csak a 8 és a 16 százalékos túlpörgetést bírta, a 24 százalékos túlpörgetésnél a Windows XP azonnal elszállt azzal a bizonyos „kék halál” képernyővel. Viszont az előző két lépcsőben stabilan és hiba nélkül futott. A több mint negyedórás erőltetett tempó alatt nem járta intenzívebben a hűtését a megemelt frekvenciákon, mint a névleges órajelen, és nem volt zajosabb sem, gyaníthatóan azért, mert a hűtés mindhárom esetben a maximális határfokán dolgozott. **Az adatokból nyilvánvaló, hogy van értelme az Atom processzor magasabb órajelen járatásának,** ha pluszteljesítményre van szükség, hiszen nem fizetünk érte jobban melegező vagy hangosabb géppel, de rövidebb akkuüzemidővel sem, miután a szolgáltatás csak hálózati betáplálás-kor működik. Nos, a győztes egyértelműen a Wind-tulajdonos! Az MSI szemlátó mást nem fél attól, hogy az új lehetőség ártana a Windnek, hiszen a túlpörgetést lehetővé tevő BIOS-változat megjelenésével egy időben két évre emelte az újonnan eladott Windek garanciális idejét. Az MSI mindenképpen nagyon ügyes marketinghúzással próbál kitűnni a konkurensek közül.

	A tömörítés elvégzéséhez szükséges idő (perc:másodperc)	WinRAR adatfeldolgozási sebesség (KB/s)
Névleges órajel 1600 MHz	17:15	366
8 százalékos túlhajtás 1728 MHz	16:11	392
16 százalékos túlhajtás 1856 MHz	15:05	419
24 százalékos túlhajtás 1984 MHz	Hiba	Hiba

007 helyett 3.1

Makk Attila ■ A Sunbelt Software a VIPRE 3.1 (Virus Intrusion Protection Remediation Engine) vírus- és kémprogramirtót a gyökerektől újjáépítette, és nem régi szoftvert foltozott, javított. Ennek oka, hogy a fenyegetések jellege és mennyisége erősen megváltozott; a klasszikus vírusok helyett inkább kémprogram jellegű rosszindulatú szoftverek dominálnak. Ezek detektálásához más módszereket célszerű használni. Az új szoftver megalkotásakor a fő cél az volt, hogy a gép erőforrásait ne vonja magához. A Sunbelt felmérések alapján úgy vélte: a felhasználók antivírus programok elleni legkomolyabb kifogása, hogy lassítják a gép használatát. A másik, hogy a víruskeresők nem fordítanak akkora gondot a rootkitokra és kémprogramokra –, de két dudás egy csárdában, két biztonsági program egy gépen nem fér el.

A VIPRE csomag egyben tartalmaz víruskeresőt, kémprogram-eltávolítót (illetve települését megakadályozó), rootkit települését megelőző és malware elleni komponenseket – lényegében

a tűzfal kivételével minden biztonsági komponens. Emellett tartalmaz pár hasznos, elsősorban képzetlenebb felhasználók számára alkalmas segédprogramot, amelyek elérését természetesen a VIPRE felületébe integrálták: végleges állománytörölőt, amely nyom nélkül töröl fájlokat, előzmények törlését böngészőkből, programokból, illetve egy PC Explorer nevű eszközt, amivel a futó processzekről a letöltött ActiveX vezérlőkig sok mindent megnézhetünk.

Telepítése nagyon egyszerű. Alapértelmezésben a ThreatNet működése engedélyezve van, ez kezeli a gyanúsnak talált állományok listáját, és azokból mintát küld a fejlesztőknek – ezt a funkciót le is tilthatjuk. Kérhetjük a teljes háttértár ellenőrzését – ezt időzíthetjük is, hogy adott időpontokban végezze. Ha valamit nem tud eltávolítani, akkor azt önmagának a Windows következő indulására időzíti, és a rendszertöltéskor végez a kártevővel.

A VIPRE igen kevéssé fogja a gépet; egyetlen alkalommal lehetett észrevenni: az OpenOffice telepítésekor. Maga

a gép háttértárának végigszkenelése gyors, azt is megadhatjuk, hogy alacsonyabb prioritással fusson. Azt kicsit furcsállottuk, hogy eredményként egy tiszta gépen az Internet Explorer használatából maradt süti adott mint enyhe veszély; a Firefox sütijeit mintha észre sem vette volna.

Kezelőfelülete egyszerű, ha egyszer beállítottuk, utána már nem kell hozzányúlani. A telepítés utáni időben sokszor jelzi, hogy egy-egy adott alkalmazást gyanúsnak talál, de ha megmondjuk, hogy azt lehet használni, akkor megjelöljük. Egy többé-kevésbé ugyanarra használt gépen egy-két hét alatt az összes használatban lévő program elindul, és bekerül az engedélyezett közé.

Összességében jól használható, kevés erőforrást igénylő, a rosszindulatú kódok eltávolításában jól teljesítő szoftverről van szó. Érdekes röviden megemlíteni, hogy létezik vállalati megoldás, amikor is az egyes gépeken futó VIPRE egyetlen helyről felügyelhető. A másik fontos a licenclés: megvehetjük számítógépre 1-2-3 évre, vagy vehetünk családi licenct 13 500 forintért – ezért a licen birtokosának címen lévő összes gépre feltelepíthető a VIPRE. Tűzfalat nem tartalmaz, a Sunbelt tűzfalat te-

SUNBELT VIPRE 3.1

ÉRTÉKELÉS ★★★★★★

Aktuális verzió	VIPRE 3.1.2416
Letöltendő állomány mérete	69,9 MB
Támogatott platformok	Windows Server 2003, 2008; Vista (32/64 bit); XP SP1, SP2, SP3 (32/64 bit); Windows 200 SP4 RollUp1
Támogatott elektronikus levelező kliensek	Outlook 2000+; Outlook Express 5.0+; Windows Mail on Vista (SMTP, POP3)
Ár (1 gépre, 1 évre)	7 990 forint
Családi licenc (1 évre)	13 490 forint

lepíthetjük mellé, de talán jobb megoldás, főleg több gép esetében egy hardveres tűzfal alkalmazása.

PÉNZÜGYEK EGYETLEN ÉRINTÉSRE mobilCIB SZOLGÁLTATÁS

A mobilCIB egy új banki szolgáltatás mobilinterneten keresztül. Bankoljon okostelefonokon és PDA-kon (Personal Digital Assistant) azonnal elérhető és gyorsan elvégezhető funkcionalitási körrel!

Számlaegyenleg | Számlatörténet | Hitel-, Bevásárlókártya áttekintő
Eseti forintátutalás és -átvezetés | Betétműveletek | Kártyalimit-módosítás | Mobiltelefon-egyenleg feltöltés | Jelszómódosítás

Jelen tájékoztatás nem teljes körű, részletek a www.cib.hu/mobilcib oldalon, vagy hívja a CIB24 telefonos ügyfélszolgálatunkat: 06 40 242 242. A hirdetés nem minősül ajánlattételnek, célja kizárólag a figyelem felkeltése.

[origo]

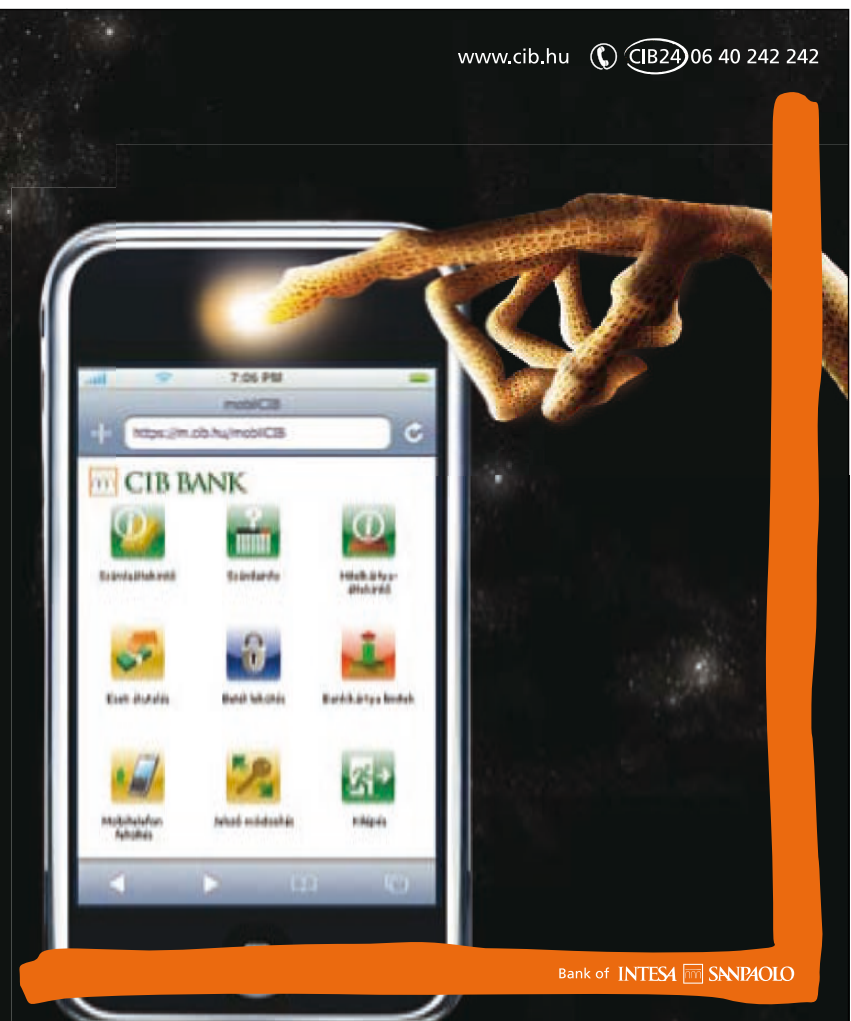
Az év lakossági elektronikus banki szolgáltatása
2008

CIB BANK
Együtt, a jövőről.

mobilCIB
m.cib.hu

www.cib.hu ☎ CIB24 06 40 242 242

Bank of INTESA SANPAOLO

Drága, de megéri

Barabás Balázs ■ Egyszerre két Logitech billentyűzet is érkezett szerkesztőségünkbe, a Wave Pro és az Illuminated. Az első tulajdonképpen vezeték nélküli billentyűzet-egér kombináció, amelynek része az MX 1100 akkumulátoros lézeregér is. A cég közleménye szerint: „Az új *Logitech Cordless Desktop Wave Pro* billentyűzet-egér kombinációjának bemutatásával a ma elérhető legnagyobb kényelmet kínálja felhasználóinak.”

Kezdjük az egérrel. Az MX 1100 valóban kifogástalan: **jó a tapintása – gumírozott, nem tapad rá a tenyér –, könnyen kezelhető és nem kevesebb mint nyolc programozható gombja van.** Érdekessége, hogy az elülső részén USB-csatlakozó található, amelyen keresztül a tartozékként kapott kábellel feltölthető. És nem utolsósorban: ergonomikus kialakítása révén jól simul az én, hangsúlyozom: az én tenyerembe. És ezzel áttérünk a billentyűzetre.

A Wave Pro esetében a gyártó hangsúlyozza „rendkívül ergonomikus” ki-

alakítását, arra azonban ügyeltek, hogy ne kövessék el mások korábbi hibáját, nevezetesen a billentyűzet kettéosztását. Ezekkel ugyanis lehetetlen volt gépelni, hiszen a billentyűk egészen másutt voltak, mint ahogy akár a profi gépírók, akár a „két ujjal” gépelők megszokták, és természetes kéztartás ide vagy oda, újra kellett tanulni a gombok kiosztását (természetesen úgy, hogy közben a napi munkát ugyanolyan tempóban kellett végezni). A Wave Pro esetében erre nincs szükség, van viszont hullám formában kialakított felület. Ez azt jelenti, hogy az SDF és a JKL gomboknál a billentyűk síkja bemélyül, ezzel is követve – a gyártó szándéka szerint – az egyes ujjak hosszát. A kényelmes kéztartást segíteni hivatott az ultraszéles, párnázott csuklótámasz. A baj az ergonomikus kialakítással csupán az, hogy nincs két egyforma kezű ember. Ezért van, akinek a Wave kialakítása megváltás a hagyományos, egyenes billentyűzetekhez képest, és van, akinek nyűg és sosem fog vele megbarátkozni. Éppen úgy,

Logitech Cordless Desktop Wave Pro

mint az egerek esetében: mindenkinek végig kell próbálnia 10-20, esetleg 120 formát és méretet, amíg megtalálja azt, ami a legkényelmesebb. Be kellett látnom: a Wave Pro nem az én kezemhez való, és az is furcsa volt, hogy a gombok útja az érintkezésig szokatlanul hosszú. A néhány nap alatt, amíg a Wave Prót használtam, a kezem fáradt, és ezt a kitűnő egér sem tudta ellensúlyozni. De ismétlem: bizonyára sokan vannak, akiknek ez a kialakítás ideális. Tegyük még hozzá: a billentyűzetet sok dedikált gombbal is ellátták médiajátáshoz, navigációhoz, a funkciógombok pedig programozhatók.

A Wave-hez képest az Illuminated kimondottan puritán megjelenésű, továbbá vezeték. Az egyszerűség visszafogott eleganciát kölcsönöz az eszköznek, az Illuminated pedig arra utal, hogy a gombokon a karaktereknek háttérvilágításuk van. A fényerősség három fokozatban állítható és igen jól megtervezték: a billentyűk éppen annyi fényt kapnak, amennyi szükséges sötétben, nem vonják el a figyelmet. Az eszköz igazi erőssége viszont másutt rejlik: **a Logitech PerfectStroke technológiával készült gombokkal rendkívül kellemes és kényelmes dolgozni.** Csuklótámasz is segíti a munkát, de a billentyűk kialakítása túlzás nélkül élmény. Pontosabban, ilyennek kéne lennie minden billentyűzetnek. Egy

gond van csupán, hogy nem olcsó: a Logitech honlapján 80 euróba kerül, ami 20 ezer forint, szállítással együtt pedig (bruttó) 116,5 euró. Azoknak viszont, akik napi szinten, intenzíven dolgoznak billentyűzeten, határozottan ajánlott eszköz.

Logitech Cordless Desktop Wave Pro

Billentyűzet

- 3 fokban állítható dőlésszög
- Dedikált gombok Windows Vista-funkciókhoz
- Elemélettartam-kijelző
- Wireless titkosítás

Egér

- Elemélettartam-kijelző
- Felbontásbeállító gomb
- Feltöltés USB-csatlakozóval
- Ár: 90 euró

Logitech Illuminated Keyboard

- 9 mm vastag
- Multimédiás dedikált gombok
- Lézerrel gravírozott gombok, nincs fölöslegesen kiszüremelő fény
- Ár: 80 euró

Logitech Illuminated Keyboard

COMPUTERWORLD TÁVKÖZLÉS HÍRLEVÉL

MINDEN HÉTFŐN

REGISZTRÁCIÓ:

[HTTP://COMPUTERWORLD.HU/MEGREND](http://computerworld.hu/megrend)

A REGISZTRÁCIÓ INGYENES.

REGISZTRÁCIÓ
COMPUTERWORLD

Paradigmaváltás az oktatásban

A következő évtizedekben a tanulás gyökeresen átalakul. Ehhez azonban a tanárok mentalitásának is át kell alakulnia. Igazodniuk kell a jelenkor digitális anyanyelvű (digital natives) diákjaihoz. [Írta: John Cox, Network World US]

Október végén Orlandóban rendezték az idei Educause konferenciát, ahol *Christine Borgman* professzor ezernél is több főiskolai és egyetemi IT-oktatónak vázolta fel a Nagy Látomást.

Borgman professzor a Los Angeles-i Kaliforniai Egyetem (UCLA) oktatási és információs tanulmányok karának elnöke, egyszersmind kutatóként tevékenykedik az egyetem beágyazott hálózati érzékelési központjában. Ez a vezeték nélküli érzékelőrendszerekre fókuszál, vizsgálva azok hatását a tudomány és a társadalom területére. Több könyve is megjelent, a legutóbbi *Scholarship in the Digital Age: Information, Infrastructure, and the Internet* (Tudományos műveltség

a digitális érában: információ, infrastruktúra és internet) címmel jelent meg.

C. Borgman előrevetítette hallgatóságának, hogyan fog festeni az oktatás 2015-ben – amihez ugye már hét év sem kell, tehát egészen a közeli jövő –, ha az oktatók, tanárok, kutatók és stratégiák rendszeresen átültetik és hasznosítják szakterületükön a legújabb technológiai trendek gyümölcseit.

Milyen trendekről van szó? Egyebek mellett a mindenütt jelen lévő, nagy sáv szélességű vezeték nélküli hálózatokról; a számítási felhőről (cloud-based processing vagy cloud computing – olyan, rendszerint az interneten található alkalmazás, illetve fejlesztés, szolgáltatás, amely

nem a helyi számítógépünk erőforrásait használja; az adatokat feldolgozó alkalmazások is az interneten vannak, a saját gépünkön csak egy kis terjedelmű, kliensalkalmazás fut); továbbá olyan gyorsan bővülő digitális információs adattárakról, amelyekbe egyre több adat zúdul a hálózatba kötött szenzorokról és különféle információelemző eszközökről.

EGYÉB HELYEKEN

Vízióját és bemutatóját a professzor az NSF (az amerikai Nemzeti Tudományos Alap) munkabizottságának nemrégiben közzétett, a kibertanulással foglalkozó tanulmányára alapozta (*Fostering Learning in the Networked World:*

The Cyberlearning Opportunity and Challenge, azaz A tanulás elősegítése a behálózott világban: kibertanulás, lehetőség és kihívás). A tanulmányt egy felmérés előzte meg, amelyet maga Borgman vezetett. Ebben a tanulmányban a szerző a jelenkor diákjait digitális anyanyelvűeknek (digital natives) nevezte, és felhívta a figyelmet arra, hogy ezek a fiatalok teljesen önállóan már most is számos digitális eszközt használnak arra, hogy megértsék a világot és tanuljanak – gyakorlatilag nem hagyományos módon, úgyszólván a formális oktatás keretein kívül. Ezzel éles ellentétben áll az, hogy napjainkban az osztálytermek – amelyekbe beszülfölköznek a diákokat – nagyjából

ugyanolyanok, mint régen, olyanok, mint amilyenekben a szüleik, esetleg még akár a nagyszüleik is tanultak anno. Tehát az a különös helyzet alakult ki, hogy amikor az új korszak gyermekei elfoglalják helyüket egy széksorban egy osztály- vagy előadóteremben, valójában visszalépnek az időben, lekapcsolódnak saját, valós idejű webes világukról, amely a hálózatról, a kapcsolatokról, az információról szól.

2015-ben a tanulás – mint az oktatásról levált, különálló tevékenységi forma – teljes mértékben

hozzáférhető lesz nemcsak az oktatási intézményekben, hanem otthon és a tantermen kívüli egyéb helyeken is – jósolja a szakember. A szimulációk, a távoli virtuális laboratóriumok és az adatvizualizációs eszközök révén a diákok a valós idejű adatok óriási tömegével dolgozhatnak majd, és hozzáférhetnek a legváltozatosabb online adattárak információihoz. Otthonról zökkenőmentesen elérhetik a legkülönbözőbb erőforrásokat, és virtuális kölcsönhatásban megoszthatják azokat csoporttársaikkal, tanáraikkal és másokkal. A tanárok képesek lesznek nyomon követni, hogyan használják és kezelik diákjaik a jegyzeteiket, időben felismerhetik a problémákat, és segíthetik a tanulók sikeres tanulását.

Ez az NSF munkacsoportjának víziója a kibertanulásról, amelyet szándékosan általánosított módon definiál. Olyan tanulási formának tartja, „amely a hálózatos számítástechnika és a kommunikációs technológiák közvetítésével valósul meg”. Ez a meghatározás kísértetiesen emlékeztet egy korábbi NSF-jelentés szövegére, amelyben a kiber-infrastruktúra fogalmához a következő definíció társul: „A hálózati kommunikációs technológiák gyűjteménye, amelyre a tudományos és mérnöki tudáskörnyezetek és szervezetek új típusai épülnek.”

IDŐBE TELIK

A munkacsoport véleménye szerint ezek a technológiák – számítási felhő, a mindenben átívelő konnektivitás és hasonlók – létfontosságú szerepet játszanak az oktatási folyamat megváltoztatásában. „Képtelenek vagyunk (fizikailag) olyan tantermeket és iskolákat építeni, amelyek ki tudják elégíteni a 21. század oktatási igényeit” – mondta Borgman. Munkája kezdetén az NSF munkacsoportja élből visszautasította azt a kritikát, amely szerint a technológia nem ad választ az oktatás kérdéseire. Ennek gyakorlati alátámasztására széles körű felmérést végeztek, áttekintve a technológiával és az oktatással kapcsolatos, gyors tempóban növekvő szakirodalmat, és arra a határozott végkövetkeztetésre jutottak, hogy ha a technológiát megfelelő módon használják, illetve hasznosítják, fejleszteni, tökéletesíteni lehet általa a tanulást. Az egész folyamat nagyobb léptékben is megvalósítható, széles körben kiterjeszthető. Az NSF számára ezek nem légből ka-

pott, unaloműző látomások – a hiteles víziók készítése munka, és ez evidenciáknak jelenik meg a munka-

A diákok óriási tömegű adatokkal dolgoznak,

és majd hozzáférhetnek a legváltozatosabb online adattárak információihoz.

csoport mind az öt, e témával foglalkozó összefoglaló ajánlásában.

Első ajánlás: létre kell hozni egy közösséget a kibertanulás ügyének előmozdítására, a tagokat pedig el kell látni a szükséges eszközökkel. Mint C.

Borgman kijelentette, olyan emberek hálózatát kell kiépíteni, akik tisztában vannak a kibertanulás folyamatával. Ez a közösség kutatókat és a legkülönbözőbb szinteken tanító oktatókat foglal magában, tanárokat, szoftverfejlesztőket és IT-szakembereket, akik azt teszik, amit egy ilyen közösségnek tennie kell: kísérleteznek, összegyűjtik a legjobban bevált gyakorlati fogásokat, kifejlesztnek egy továbbítási útvonalat. De ez időbe telik.

Második ajánlás: fontos a platformperspektíva alkalmazása.

Ez a kifejezés Borgman terminológiájában lényegében a megosztott, egymással együttműködően, kiterjeszhetően megtervezett hardver és szoftver. Az UCLA megállapította például, hogy a campusán több mint 25 különféle kurzuskezelő alkalmazást használnak. Márpedig ez a fajta duplikáció épp az ellentéte a méretezésnek és az együttműködésnek, amit a Web 2.0-s innovációk ígértek. Ezzel szemben a platformmegközelítés magába foglalja, integrálja, fejleszti és megosztja az újdonságokat, találmányokat.

Harmadik ajánlás: ez a technológia „átalakító erejét” hangsúlyozza az oktatás minden szintjén. Az akadémiai és tudományos tantárgyak folyamatosan változnak az új infokommunikációs technológiák hatására. A finanszírozás és a kutatás felgyorsíthatja ezeket a változásokat, ugyanakkor összekapcsolhatja e tantárgyakat az osztálytermekkel és a virtuális tanulási környezetekkel.

Negyedik javaslat: elő kell segíteni a nyílt oktatási erőforrások fejlesztését és kiaknázását.

Borgman szerint az innováció csődöt mondott a múltban, részben azért, mert a szerzői jogok korlátozták a találmányok egészésként való hasznosítását. Ezeket nem lehetett felbontani egymással együttműködő, újrahasználandó, keverhető komponensekké, amelyek cserébe kombinálhatók másokkal, hogy új tulajdonságokat vagy funkciókat lehessen kialakítani. Az NSF-nek lépéseket kell tennie, hogy az általa finanszírozott kutatási projektjeitől megkövetelje az adatok hozzáférhetővé tételét. Mint Borgman elmondta, a jogokat elkülönítették, csoportosították, és azok licencelhetők, a szükségleteknek megfelelően.

Ötödik javaslat: magának az NSF-nek kell a belső változtatásokat végrehajtania,

hogy fenntarthassa, koordinálhassa és hatékony módon megoszthassa a kibertanulásra vonatkozó múltbéli és jövőbeli kutatások eredményeit. Borgman szerint az NSF-nek nincs saját adatbázisa arra vonatkozóan, amit mindeddig végzett a kibertanulás területén, így jelen-

leg elég nehéz magasabb szintre emelni ezt a munkát.

MEGÉRKEZTEK

Az elmúlt néhány évben az Educause konferenciák afféle kötetlen, strukturálatlan megtestesülései lettek ezeknek az ajánlásoknak. Akárcsak a legtöbb technikai konferencián, az Educause-on is a tagok különféle részterületekre bontják a prezentációkat, úgymint: oktatás és tanulás, hálózat és infrastruktúra, biztonság és adatvédelem. Tekintettel arra, hogy szinte forrong az oktatás a várható komoly változásoktól, mind-egyik említett terület zavarba ejtő bőséggel vonultatja fel a különböző módszereket – fakultások, kutatók és IT-szakemberek szerint. Mindnyájan azzal küszködnek, hogy befogadják és hasznosítsák a legfrissebb technológiákat.

Ha megnézzük az NSF-munkacsoport jelentésének lényegét, megállapíthatjuk: a legfontosabb megoldandó feladatok az említett javaslatok szisztematizálása, a finanszírozás megoldása, az eredmények megosztása, illetve az együttes erőfeszítések kiterjesztése az egész iparágra. Mégpedig minél hamarabb, mert ahogy Borgman figyelmeztet: „Jönnek a digitális anyanyelvűek. Sőt, már meg is érkeztek.”

Rátz Tanár Úr Életműdíj

A személyenként egymillió forint jutalommal járó díjat minden évben a középiskolai reál-oktatás azon pedagógusai kapják, akik életművükkel, kiemelkedő munkásságukkal jelentősen hozzájárultak a hazai középiskolai természettudományos képzés színvonalának emeléséhez.

Az elismeréseket 2008-ban *dr. Kálmán Attila* (Tata) és *dr. Surányi László* (Budapest) matematikatanárok, *Vastagh György* (Balatonfüred), *Kugler Sándorné* (Budapest) fizikatanárok, biológiából *Andrássy Péter* (Sopron) és *Stollmayer Ákosné* (Budapest), kémiából pedig *Kromek Sándor* (Pécs) és *dr. Orosz Ernőné* (Egerszalók) kapták. A díjakat prof. *Kroó Norbert*, az alapítvány kuratóriumának elnöke, valamint az alapító cégek vezetői, *Bogsch Erik*, a Richter vezérigazgatója, *Bojár Gábor*, a Graphisoft elnöke és *Éry Gábor*, az Ericsson Magyarország vezérigazgatója adták át. Az idei díjátadó különlegessége, hogy egy idén száz-

éves fizikatanárnő, *Kugler Sándorné* is a díjazottak között szerepel.

Az Ericsson Magyarország Kft., a Graphisoft R&D Zrt. és a Richter által létrehozott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért célja, hogy ösztönözze a hazai képzést, ezen belül támogassa a középiskolák oktatással kapcsolatos személyi feltételeinek alakítását. A díjazottak kiválasztásában a kiváló szaktanári munka mellett a tan- és szakkönyvszerkesztői, -írói munkában elért siker is szempont volt – mondta prof. dr. Kroó Norbert akadémikus, az MTA természettudományi alelnöke. Kiemelte: a reálszakos oktatásban figyelemre méltó munkásságot napjainkban különösen fontos elismerni, hiszen a tanári pálya vonzása – főként a természettudományok tekintetében – folyamatosan csökken, tanári gárdánk rohamosan öregszik. A magánszférának szüksége van a magas színvonalú oktatásra, ezért megbecsüli annak kiválóságait – tette hozzá Kroó Norbert.

Agilis vállalatirányítás

A pár hete Orlando-ban megrendezett Gartner Symposium/ITxpo megállapítása szerint a szervezetek IT-költsége mérsékeltebbé válik 2009-ben, de a technológia továbbra is kulcsszerepet fog játszani az üzleti teljesítmény megőrzése, növelése szempontjából. Az üzleti folyamatok átalakítását, felügyeletét és optimalizálását lehetővé tevő BPM ennek különösen hasznos eszköze lehet.

A világ gazdaságát sújtó problémák a vállalatok IT-költségvetésének alakulására is kihatással lesznek, az iparágban azonban a piacelemző cég szerint nem kell olyan drámai visszaesésre számítani, mint amilyet a dotkom lu-fi kipukkanását követően átélt. Akkor a növekedési mutató a tizedére esett vissza – most a legrosszabb esetben is a korábbi előrejelzésben szereplő 5,8 százalékról 2,3 százalékra mérséklődhet.

A fejlemények különösen az Egyesült Államokat és Nyugat-Európát érintik kedvezőtlenül, de a fejlődő országokat sem kímélik. Európa IT-piacára jövőre csökkenni fog, míg az Egyesült Államokban és Japánban stagnálásra van kilátás. A Gartner szerint az októberi események következményei a negyedik negyedév IT-költségeire már kihatással lesznek, de a 2008-as számokat még nem érintik számottevő mértékben.

Az évtized kezdetén már tapasztalhattuk, hogy gazdasági nehézségek idején a vállalatvezetők az utasítások végrehajtásánál lényegesen többet várnak el középvezetőiktől. Agilis vállalatirányítást kérnek számunk, amely képes alkalmazkodni a változásokhoz, és a költségek kontrollálása mellett is megtalálja a növekedés lehetőségeit.

A szervezetek ebben fontos szerepet szánnak az IT-nek, amely nélkül nem lennének képesek az üzlet átalakítására, az áramvonalasabb működési modellek alkalmazására. Az üzleti folyamatok átalakítását, felügyeletét és optimalizálását lehetővé tevő BPM különösen hasznos eszköz lehet ebben. Jól mutatja ezt, hogy a BPM-megoldások az egyik leggyorsabban

növekvő szegmens a szoftverpiacon, amely az IDC szerint 2011-ig évente átlagosan 44 százalékkal fog bővülni.

A Forrester két ideai tanulmányában szintén megállapítja, hogy a BPM széles körben terjed a vállalatok körében, de hozzáteszi, hogy a bevezetést célzó projektek eredményessége nem törvényszerű. A piacelemző szerint a projektek sikerre vitelében fontos szerepet töltenek be a BPM kompetenciaközpontok, ezért a vállalati rendszertervezőknek érdemes támogatniuk azok működését.

A múlt év végén az egyesült államokbeli és egyesült királysági vállalatok körében végzett online felmérés adatait veszi alapul a Forrester másik tanulmánya, amely szerint az integrációt célzó folyamatintegrációs projekteknél használt BPM-eszközök terjedtek el a legszélesebb körben. A BPM-eszközök 71 százaléka ebbe a kategóriába sorolható. A munkafolyamat-automatizációs projekteknél használt BPM-eszközök 20 százaléka humán-, míg 9 százaléka dokumentumcentrikus integráció megvalósítására szolgál. A piacelemző hozzáteszi, hogy ezek az arányok iparáganként jelentős eltérést mutatnak. Ezért a BPM-projektek sikere szempontjából nagyon fontos az igényeknek leginkább megfelelő eszköz kiválasztása.

Az Oracle által felvásárolt BEA Systems ideai tanulmányában (*The 2008 State of the BPM Market White Paper*), amelyben több mint száz elemzői jelentést, cikket és felmérést összegez, ugyancsak megállapítja, hogy a BPM-eszközök a szoftverpiac egyik leggyorsabban növekvő

szegmense, amelynek mérete 2011-re eléri a 6 milliárd dollárt.

A tanulmány arra is kitér, hogy a BPM-piacot rendkívül erős konszolidáció jellemzi: amíg 2006-ban közel 150 szállítót tartottak számon a piacelemzők, ezek száma egy év alatt 25-re csökkent. A tisztán BPM-eszközöket fejlesztő cégeket kiszorítják a nagyvállalati szállítók, amelyek sokkal átfogóbb, a folyamatmenedzsmentet csoportmunka-támogatással, dokumentumkezeléssel, vállalati portállal, SOA-val és üzleti intelligenciával ötvöző megoldásokat kínálnak.

A felmérés során arra is fény derült, hogy a BPM-et a vállalatok egyre gyakrabban használják olyan folyamatok menedzselésére, amelyek több alkalmazáson ívelnek át. A BEA saját ügyfélkörében a vállalatok 65 százalékánál a BPM-projekt három vagy ennél több rendszer integrálását célozta, és a felhasználók 60 százaléka kevesebb mint 6 hónap alatt vette be az első folyamatot.

A BEA által áttekintett felmérések jelentős részéből kitűnik, hogy a vállalatok számára a BPM-mel kapcsolatos szervezeti kihívások – az üzleti és az informatikai oldal, valamint a munkacsoportok és vállalati részlegek közötti hatékony kommunikáció biztosítása, a változások kezelése – gyakran nagyobb nehézséget jelentenek, mint a technológiai feladatok megoldása. A sikeres BPM-bevezetést megvalósító szervezetek nem csupán a technológiára összpontosítanak,

hanem a folyamatok optimalizálását, folyamatos mérésüket és javításukat is az üzleti stratégia részévé tették.

Eközben újabb eszközök jelennek meg a BPM-palettán, amelyek segítik az üzleti felhasználók bevonását a folyamatok tervezésébe, felügyeletébe és monitorozásába. A meghatározó BPM-csomagok az együttműködés és a kapcsolattartás számos formáját támogatják, amelyek eddig elvesztek az elektronikus levelezés, a dokumentummegosztás vagy a folyosói beszélgetések más módon vagy egyáltalán nem strukturált környezetében. A jövő információs társadalomában a vállalatoknak ezeket a folyamatokat is módszeresen fel kell használniuk a hatékonyság növelésére. Az áttekintő tanulmány szerzői szerint a BPM utóbbi pár évben tapasztalható, gyors térhódítását annak köszönheti, hogy sikert arat ott, ahol a korábban alkalmazott megközelítések eddig kudarcot vallottak: az üzleti és az informatikai oldal közötti kommunikációt közös, integrált eszközkészlettel segíti.

Mellékletünkben arra keressük a választ, hogy a hazai piac szereplői milyen megoldásokkal és tanácsokkal segítik a vállalatokat a BPM-projektek sikerre vitelében. Ügyfélkörükben milyen típusú BPM-bevezetéseket valósítanak meg, és meglátásuk szerint a magyar vállalatok számára mekkora kihívást jelent a projektek humán-, illetve szervezeti vonatkozásainak kezelése?

A Computerworld BPM-mellékletét hirdetőink támogatták.

Elkészítésében közreműködtek: Kis Endre szerkesztő, Sz. Erdős Judit olvasószerkesztő, Berényi István tördelőszerkesztő.

Felölös kiadó: Biró István, az IDG Magyarország Lapkiadó Kft. ügyvezetője.

Folyamatok, igény szerint

Nem lehet vitás, hogy a vállalatnak kiemelten kell foglalkoznia az üzleti folyamatok menedzsmentjével. Fontos azonban, hogy a BPM-életciklusnak azon területeire összpontosítson, amelyek valóban befolyásolják a működést.

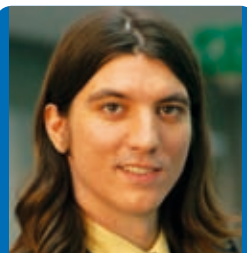
Minden vállalat számára kiemelten fontos, hogy üzleti folyamatai hatékonyan működjenek, mivel legtöbb esetben a konkurenciával szemben a jól szervezett üzleti folyamatok jelenthetik a versenyelőnyt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hatékony üzleti folyamatok biztosíthatják a vállalat számára a profitabilitást, a gyors és rugalmas ügyfélkiszolgálást, a változó piaci igényekhez való gyors alkalmazkodás képességét.

– Jogosan merül fel a kérdés, hogy mitől válnak hatékonyvá a vállalati üzleti folyamatok? A Business Process Management (BPM) erre ad választ. Fontos kiemelni azonban, hogy általában a BPM nem feltétlenül jelenti új, speciális IT-eszközök bevezetését, sok esetben csupán arról van szó, hogy a meglévő működési folyamatokon kell módosítani, illetve azokat úgy kell átalakítani, hogy a meglévő szolgáltatás-vagyont használjuk fel – mondta *Darmai Gábor*, az Alerant Informatikai Zrt. technológiai igazgatója.

A BPM definiálja az üzleti folyamatok életciklusmodelljét, amely négy alapvető elemet tartalmaz – az elemzés/szimuláció, implementáció, folyamat-végrehajtás, valamint a monitorozás/visszamérés lépéseit. A legtöbb IT-szállító biztosít olyan megoldásokat, amelyek támogatják a teljes folyamatéletciklus-modellt, sok vállalatnak azonban erre az átfogó megoldásra nincs szüksége, vagy nem rendelkezik megfelelő kapacitással annak bevezetésére. Az nem lehet kérdés, hogy a BPM-mel minden vállalatnak kiemelten foglalkoznia kell, fontos azonban, hogy a BPM-életciklusnak csak olyan területeire fókuszáljon, amelyekre feltétlenül szüksége van.

– Ezeknek a területeknek az azonosításához elengedhetetlen egy átfogó felmérés, amelynek során kide-

rül, hogy melyek azok a lépések az életciklusmodellben, amelyek legkevésbé támogatottak, hol van szükség informatikai támogatásra, szervezeti átalakításra, és hol elegendő csupán egy meglévő folyamat minimális megváltoztatása – magyarázta *Darmai Gábor*. – A legtöbb BPM-bevezetést megcélzó projekt kudarcát az okozza, hogy egy ideális, tankönyvszerű megoldást szeretnének megvalósítani, amely a teljes életciklusmodellre vonat-

Darmai Gábor

technológiai igazgató
Alerant

kozik, és nem a megfelelő IT-eszközöket választják ki, és elszakadnak a valós igényektől. Egy vállalati ügyfél-szolgálat esetében például sokszor nem lehet vagy nem érdemes minden folyamatot zárt formában megfogalmazni. Sokszor találkozhatunk azzal is, hogy bizonyos munkafolyamatok túlbonyolítottak, túl sok jóváhagyási lépést tartalmaznak, és így jelentős többletterhet rónak a felhasználókra, csökkentve ezzel az általános vállalati hatékonyságot. Azokban az ese-

tekben, amikor az informatikai oldal kezdeményezi a BPM-bevezetést, az is előfordul, hogy egy-egy eszközhöz való ragaszkodás miatt a vállalat olyan üzleti folyamatokat akar egy adott IT-eszközben megvalósítani, amelyeket sokkal hatékonyabban, egyszerűbben és gyorsabban lehetne más módszerrel kivitelezni.

INFORMATIKAI ESZKÖZTÁR

– Alapvető jelentősége van tehát a helyes informatikai eszközválasztásnak – mutatott rá *Szatmáry Bálint*, az Alerant szakértője. – A szálítók széles termékskálával rendelkeznek mind a humán, mind az integráció, valamint a dokumentumcentrikus BPM-eszközök tekintetében. Ennél fontosabb kérdés azonban, hogy az IT-nak milyen szinten kell beavatkoznia a BPM-filozófia megvalósításába.

Az első szint, amikor egyáltalán nincs szükség speciális BPM-eszközre, mert a meglévő informatikai rendszerekre és egyéb szolgáltatásokra támaszkodva egy szabályozás segítségével hatékony folyamat-végrehajtás építhető ki. A második szint, amikor olyan folyamat-támogató informatikai eszközt vezetnek

hogy a harmadik szinten szereplő workflow rendszerek képességein túl kifinomult integrációs, rendszerszintű automatizálási képességekkel rendelkeznek. Fontos azonban kiemelni, hogy egy ilyen eszköz bevezetése költséges, hosszú távon megtérülő beruházás, amely szinte a teljes vállalati szervezeti struktúra átalakítását igényli. Annak érdekében, hogy egy BPMS-eszköz bevezetése hosszú távon is sikeres legyen, érdemes a szolgáltatásorientált architektúrával (SOA) együtt kialakítani.

AZ ÜZLETI SZABÁLYOK SZEREPE

Egy BPM-eszköz segítségével az üzleti folyamatok automatizálhatóvá, követhetővé, optimalizálhatóvá válnak, a manuális lépések kezelhetők és összehangolhatók lesznek. Van azonban egy meglehetősen fontos terület, ahol egy BPM-eszköz már nem tud segíteni – figyelmeztetnek az Alerant szakemberei.

A mindennapi tapasztalatok azt mutatják, hogy az üzleti folyamatok döntési pontjai mögött lévő üzleti szabályok sokkal gyakrabban változnak, mint maguk a folyamatok. A hitelezési feltételekhez kapcsolódó konstrukciós lista például gyak-

rabban módosul, mint maga a hitelezési folyamat. A hagyományos üzleti szabálykezelésnél a döntési pontokhoz tartozó szabályok „beégetve” készülnek el, vagyis minden szabályhoz alkalmazásonként külön kód készül, sokszor egymástól eltérő programozási nyelveken. Az üzleti szabályokat szétszórva, adatbázisokban, ERP/CRM rendszerekben, Excel táblázatokban, egyedi alkalmazásokban implementálják, azok sokszor csak munkautasítások formájában léteznek.

Ezeket a problémákat oldják meg a BRM- (Business Rule Management) rendszerek, melyek teljes körű eszközkészletet nyújtanak, kiemelik az üzleti szabályokat az elszórt rendszerekből, központi szabálytárban helyezik el azokat és centralizálják kezelésüket. Használatukkal az üzleti felhasználók önállóan adaptálják szabályaikat a megváltozott körülményekhez, csökkentve az informatikai erőforrásigényt.

Az üzleti folyamatok életciklusmodellje

az elemzés/szimuláció, implementáció, folyamat-végrehajtás, valamint a monitorozás/visszamérés lépéseit tartalmazza.

be, amely a lehető legkisebb mértékben avatkozik be a meglévő informatikai rendszerek működésébe, gyakorlatilag úgy használja fel azokat, ahogy eredetileg működnek. Ez tulajdonképpen desktop automatizálást jelent, amely a meglévő rendszerek felhasználói interfészét használja fel az ott lévő funkciók folyamatba szervezésére.

– A desktop automatizálást akkor érdemes használni, amikor főleg a folyamat-végrehajtás optimalizálása a cél, mint például a call center megoldások esetén – tette hozzá *Szatmáry Bálint*. – A következő szintet a munkafolyamat (workflow) rendszerek jelentik. Ezek olyan eszközök, amelyek fő funkciója a humán interakciók egységes folyamatba szervezése. Néhány eszköz minimális integrációs lehetőséget biztosít rendszer-automatizálás végrehajtására, azonban ebben az esetben a cél az, hogy a bonyolult, sokszereplős üzleti folyamatok szabályozott keretek között, nyomon követhetően fussanak a vállalatban belül. Workflow rendszert akkor érdemes használni, amikor a fókusz a BPM-életciklusmodellben belül a szimuláción és a folyamatok visszamérésén van.

A negyedik szinten a teljes folyamat-életciklust támogató, ún. BPMS-eszközök állnak. Ezekre jellemző,

Szatmáry Bálint

szakértő
Alerant

A folyamatfejlesztés négyes alapszabálya

Gazdasági növekedés idején a vezetők hajlamosak kevesebb figyelmet szentelni a folyamatoknak. Nem keresik az optimalizálás lehetőségeit, mivel az eredmények igazolják a működést. Jelenleg azonban nehezebb időket élünk.

Amikor a vállalatvezetők BPM-ről hallanak, hibásan sokszor csak az üzleti folyamatok automatizálását értik alatta, nem pedig a racionalizálását – mondta *Solti Árpád*, a HyperTeam ügyvezető igazgatója. – Ez azonban téves megközelítés, hiszen a racionalizálásnak meg kell előznie minden döntést és fejlesztést! A folyamatok fejlesztése, az azokkal való gazdálkodás többféleképpen megvalósítható. Én minden vezetőnek a következő négyes csoportosítást javaslom: az alaptevékenységtől távolabb eső folyamatok kiszervezhetőek, a vállalatban maradó folyamatok egy része lefedhető az ERP-rendszerekben lévő folyamatokkal, más részük nem. Utóbbiak menedzselésére a vállalat bevezethet egy BPMS-eszközt, amelyet sokan workflow-nak vagy munkafolyamat-automatizálónak szoktak hívni, míg a nemzetközi szakirodalomban a BPMS, azaz Business Process Management Suit elnevezés terjedt el. Természetesen ezenfelül vannak olyan folyamatok, ame-

lyek egyik csoportba sem sorolhatók be. A HyperTeam platformfüggetlen megközelítésével ezek mindegyikére megoldást kínál a folyamatok elemzésén és tervezésén, újratervelésén keresztül.

A HyperTeam az év elején egy hitelintézet front-end rendszerének a kialakításában segített. Szakemberei kevesebb, mint három hónap alatt világot teremtő folyamatokat, majd újratervelték őket és olyan dokumentációt készítettek róluk, amelynek alapján azok a hitelintézet által választott BPM-platformon kialakíthatók és bevezethetők. A cég szakértői legutóbb egy hasonló, hat hetes projekt keretében alakították át és tervezték meg rendszerterv szintjének mélységig a kétszáz főt foglalkoztató országos hatóság több mint 60 értéktérítő folyamatát. Ezek a projektek jól illusztrálják, hogy a tanácsadó cég a munkafolyamat, a dokumentumkezelés és a csoportmunka fókuszú BPM-projektekben milyen kompetenciákkal és szolgáltatásokkal vesz részt.

– Projektjeinket saját fejlesztésű H3 módszertani keretrendszerünk alapján valósítjuk meg, amely a stratégia, a projekt- és a folyamatmenedzsment egységet hangsúlyozza – mondta az ügyvezető. – A folyamatmenedzsment szervezeti és humánoldali nehézségeivel a hazai vállalatok is tisztában vannak.

A módszertan egy része éppen abban segít a vállalatoknak, hogy a folyamatok átalakításával járó szervezeti változásokat és az óhatatlanul felmerülő emberi problémákat is hatékonyan kezeljék, és a projekt egészét eredményesen kommunikálják a szervezeten belül.

A HyperTeam független szakértőként valamennyi meghatározó BPA- (Business Process Analysis) és BPMS-platform szállítójával kapcsolatban áll. A projekteket az ügyfelek által válasz-

tott eszközökkel valósítja meg, akik ezáltal a folyamatok teljes életciklusát lefedő megoldást kapnak.

A cég szakértői gyakori látogatói a szállítói és a platformfüggetlen rendezvényeknek, mint amilyen a Gartner Business Process Management Summit volt idén februárban.

– Nagyon fontos, hogy az informatikai oldal mellett az üzleti vezetők is

az említett négyes felosztásban lássák a vállalat folyamatait – tájékoztatott *Solti Árpád*. – Ügyfélkörünk azokból a szektorokból kerül ki, amelyek az elmúlt években két számjegyű növekedés jellemzett. A vezetők ilyenkor hajlamosak kevesebb figyelmet szentelni a folyamatoknak, nem keresik az optimalizálás lehetőségeit, mivel az eredmények igazolják a működést. Jelenleg azonban nehezebb időket élünk. Ilyen körülmények között, amikor nincs lehetőség a bevételek növelésére, a vállalatok a működés hatékonyságának növelésével, a folyamatok elemzésével és átalakításával érhetnek el jobb eredményt.

Solti Árpád

ügyvezető igazgató
HyperTeam

Befektetőként érdeklődik a legújabb magyar, fiatal és feltörekvő informatikai fejlesztők ötletei iránt?
Fejlesztőként kapcsolatokat szeretne építeni a kockázati tőke hazai képviselőivel?

AKKOR A FIGYELŐ ÜZLETI HETILAP ÉS A PC WORLD
INFORMATIKAI MAGAZIN KONFERENCIÁJA ÖNNEK SZÓL!

DEMO '08
"Beindítjuk vállalkozását!"
2008. DECEMBER 10., SYMBOL BUDAPEST

A konferencián a DEMO '08 pályázaton a 10 legjobb munkát benyújtó fejlesztő prezentálja saját ötletét, amelyek közt talán ott van következő magyar világsiker!

JELENTKEZÉS A KONFERENCIÁRA:

További információ a pályázatról: <http://demohungary.blogter.hu>

A folyamatosan bővülő programot és a jelentkezési lapot a www.fn.hu/konferencia címen érhetik el.

A folyamattervezéstől az optimalizálásig

A hazai cégek körében igen elterjedt a folyamatvezérlés gyakorlata. Ez azonban az esetek többségében ma még nem átfogó BPM-plafonon, hanem egy-egy célszoftverben valósul meg. Elsősorban azok a vállalatok választanak BPM-plafont, amelyeknél üzleti kényszerből fakadó, kifejezett igény mutatkozik a folyamatok gyakori megváltoztatására.

A folyamatmenedzsment vonatkozásában az Oracle elsősorban BPM-eszközöket forgalmaz, és házon belül meglévő tanácsadói mellett az üzleti tanácsadás területén jelen levő partnereikkel bevonásával valósítja meg projektjeit. A szállító által alkalmazott módszertan is ennek megfelelően tagozódik.

– A projekt az üzleti elemzés (BPA) szakaszával indul, amikor a vállalat a tanácsadók közreműködésével felméri, mely folyamatokat kell átalakítani – mondta Molnár Balázs, az Oracle Hungary Kft. middleware üzletág vezető szakértője. – Ezek a folyamatok az Oracle által szállított eszközök segítségével újratervezhetők és modellezhetők. Az ilyen szimulációk keresztül felmérhető, hogy egy folyamat a megfogalmazott elvárások szerint hány alkalmaszattal szolgálható ki a legoptimálisabb módon. Így arra is fény derül, hogy az átalakításnak milyen humán és szervezeti vonatkozásai lesznek.

A BPM TEJESTVÉRE

A második szakaszban az informatikai implementáció zajlik. Ennek részeként határozzák meg, hogy a vállalat mely folyamatai támogathatók informatikával, és melyek a tisztán humánjellegű műveletekből felépülő munkafolyamatok. Az IT-oldalról támogatható folyamatok esetében azután felméri, hogy egy-egy folyamat mely rendszereket érint.

– A projektek során általában azzal találkozunk, hogy az implementálásra kerülő, új vagy átalakított folyamatok számos olyan részfolyamatból épülnek fel, amelyeket a vállalatnál meglévő rendszerek korábban is lefedtek – mondta Molnár Balázs. – Ezen a téren nagyon ritka a zöld mezős beruházás. Ez egyrészt könnyebbé teszi a dolgunkat, másrészt megnehezíti azt. A meglévő rendszerek mindenképpen segítenek a folyamatok azonosításában, a működés feltárásában. Az implementációt viszont megnehezíti ez az örökség, amely gyakran régóta hasz-

nált, ún. hagyományos (legacy) rendszereket is jelent. Ezek általában kevésbé rugalmasak, és nem olyan logika szerint működnek, amely mentén a folyamatlemező felépítette az új folyamatot. Ezért a legacy rendszerek valamelyest korlátot szabnak a BPM-projekt által biztosítani kívánt rugalmasságnak. Mindezt ellensúlyozhatja azonban a BPM tejestvére, a SOA. A szolgáltatásorientált architektúra ugyanis olyan alkotóelemekre bontja a meglévő rendszereket, amelyek könnyebben átrendezhetők. A hagyományos rendszereket is tartalmazó környezetekben zajló BPM-projektek esetében ezúttal a SOA gyakorlatilag infrastruktúrális szükségszerűség.

Molnár Balázs

vezető szakértő
Oracle Hungary

A BPM-projektekkel járó szervezeti változások kommunikációja és elfogadtatása terén az Oracle és tanácsadó partnerei fontosnak tartják annak megértését, hogy a változásokra nem az IT miatt kerül sor, hanem éppen ellenkezőleg, a változások teszik szükségessé az alkalmazkodóképes környezet kialakítását.

– Érdeemes bemutatni, hogy a kényelmetlenségekkel is járó változások, amelyekkel az alkalmazottak óhatatlanul szembesülnek, milyen minőségbeli előrelé-

pést hoznak – mondta Molnár Balázs. – Lehet, hogy munkájukat az addig megszokott gyakorlattól eltérő módon kell majd végezniük, de kevesebb lesz az improduktív műveletekkel, például az adatok különböző rendszerekből való összegyűjtésével töltött idő. Hatékonyabbá válnak, a felszabaduló erőforrásokat a produktivitás javítására, újabb feladatokra fordíthatják. A BPM-projekt nem feltétlenül a munkahelyek megszüntetését, a létszámleépítést célozza, hanem sokszor a bővülést, amire korábban a kevésbé hatékony működés miatt nem nyílt lehetőség. Magyarországon elsősorban azokban a szektorokban indulnak BPM-projektek, amelyekre a növekedés jellemző. A folyamatok átalakítása ezért a legtöbb esetben a hatékonyság

és a rugalmasság, ezáltal a versenyképesség növelését célozza, illetve az új termékek és szolgáltatások bevezetéséhez kívánja felszabadítani és átcsoportosítani az erőforrásokat.

A FOLYAMATOK ÉLETCIKLUSA

A módszertan harmadik része a BPM-projekt lezárultával az implementációt követő időszakban kíséri végig a folyamat életciklusát, és meghatározza, hogy a folyamatok mérése, optimalizálása és lecserélése milyen elvek szerint, milyen gyakorlati lépéseken keresztül végezhető a leghatékonyabban.

– A folyamat bevezetése után a hatékonyság biztosításának fontos eleme a mérés és az elemzés – mondta Molnár Balázs. – A vállalatok ugyanis sok esetben nem rendelkeznek statisztikai adatokkal egy folyamat lefutásának időigényére nézve. Ezek hiányában pedig nehéz azonosítani a szűk keresztmetszeteket, az optimalizálás lehetőségeit. A folyamatok mérésére és elemzésére kínált eszközeink segítenek ennek az információnak a begyűjtésében és értékelésében, a folyamatok tervezett és valós lefutásának összevetésében. Ennek alapján a folyamatok áttervezhetők, ténylegesen javítható a működés, ami gyakoribb változásokkal jár, de valódi eredményhez vezet. BPM-plafonunk és módszertanunk a folyamatmenedzsment itt említett valamennyi szakaszához eszközöket és útmutatást ad, lefedve a folyamatok teljes életciklusát.

Egy vállalaton belül nemcsak az üzleti, hanem az informatikai oldal is kezdeményezhet BPM-projektet, jellemzően valamilyen rendszerintegrációs igény felmerülésekor. Az Oracle Hungary ilyen típusú BPM-projektek is megvalósított már a hazai ügyfelek körében. Ebben nagy segítséget jelent, hogy az Oracle szabványokra épülő BPM-portfóliója réteges kialakítású, és az egyes eszközök között átjárást biztosít.

– Az üzleti oldal által használt folyamatmodellező eszközökből például olyan formátumban exportálhatók a modellek, amelyet az informatikusok által használt implementációs eszközök értelmezni tudnak – mondta Molnár Balázs. – Ezáltal sokkal gyorsabban és pontosabban specifikálhatók a model-

lezett folyamatok, könnyebben előállítható a végrehajtható kód. Ha a BPM-projektet az informatikai oldal indítja, akkor az üzleti tervező-modellező eszközök helyett más, sokkal gyorsabb fejlesztést lehetővé tevő eszközöket választhat az Oracle palettájáról. Ugyanakkor továbbra is lehetséges lesz rá, hogy az integrációt célzó folyamatokról az üzleti oldal számára is érthető nézetet generáljon. Mindez eredményesebbé teszi a két oldal kommunikációját, ami kulcsfontosságú a projektek sikerre vitelében, és a beruházások értékállóságát is biztosítja. Ha az informatikai oldal egy integrációs projekt keretében bevezet például egy folyamatmotort, azt később az üzleti oldal is használni tudja egy munkafolyamat-központú BPM-projektben.

Az Oracle – több akvizíción keresztül – kategóriájukban legjobbnak számító eszközökből alakította ki BPM-portfólióját. Az üzleti modellező eszköz például az IDS Scheer ARIS-plafonjának része, amelyet az Oracle licencl, és saját márkanéve alatt értékesít. A Collaxa 2004-es felvásárlásával került viszont a portfólióba a BPEL futatókörnyezet, valamint a BEA Systems akvizíciójával a BPN eszközkészlet, amely elsősorban az integrációs célú BPM-projektek megvalósítására szolgál. Az Oracle átfogó SOA-plafont is kínál a folyamatokat kiszolgáló informatikai környezetet rugalmasabbá tevő szolgáltatásorientált architektúra kialakításához.

A magyar piac vonatkozásában Molnár Balázs elmondta, hogy a hazai cégek körében igen elterjedt a folyamatvezérlés gyakorlata. Ez azonban az esetek többségében ma még nem egy átfogó BPM-plafonon valósul meg.

– A vállalatok ezt inkább egy-egy célszoftver, például ügyfélkapcsolatkezelő rendszer bevezetésével oldják meg, amely az adott területen részben vagy egészében lefedi folyamataikat – mondta a vezető szakértő. – Ennek megfelelően vagy átveszik a rendszerben definiált folyamatokat, vagy testre szabják azokat, ami általában költséges és időigényes módon történik. Magyarországon azok a vállalatok választanak BPM-plafont, amelyeknél üzleti kényszerből fakadó, kifejezett igény mutatkozik a folyamatok gyakori megváltoztatására. Ilyenek jellemzően a pénzügyi és a távközlési szektor szereplői, amelyek változó szabályozási környezetben, kiélezett verseny körülményei között tevékenykednek. A felhasználók körében azonban megjelentek már a kormányzati szférába tartozó szervezetek és a köz-műszolgáltatók is.

Mielőtt
Ön is kiégne,
keressen egy ösztönzőbb
munkahelyet!

Látogasson el a

karrier.computerworld.hu

weboldalra, regisztráljon ingyenes hírlevelünkre vagy
böngésszen aktuális IT-állásajánlataink között.

Együttműködő partnerünk:

COMPUTERWORLD
KARRIER

AZ ÖN FOLYAMATAIRA HANGOLVA...

- FOLYAMATMENEDZSMENT
- LEAN MENEDZSMENT
- BCP, DRP
- VÁLTOZÁSKEZELÉS

MINDEZT EGY MEGOLDÁSSAL

ISMERJE MEG A **MEGA 2009**
LEGÚJABB VERZIÓJÁT!

www.bpmsolutions.hu

A BPM Solutions Tanácsadó Kft. hatékony folyamatmenedzsment rendszerek kialakításával és bevezetésével foglalkozik, segítséget nyújtva a vállalatok döntéshozóinak, hogy megértsék, átláthatóvá tegyék és ezáltal optimalizálhassák az üzleti folyamataikat.

Meggyőződésünk, hogy a vállalatok ma már nem a termékeikkel, hanem a folyamataikkal versenyeznek egymással. Ebből a versenyből azok a vállalatok kerülnek ki győztesen melyek mind folyamat, mind termék innovációs ötleteiket gyorsabban lesznek képesek adaptálni.

A BPM Solutions Tanácsadó Kft. látja el Magyarországon a MEGA BPA (Business Process Analysis) szoftver disztribúcióját, amely szoftver a **GARTNER** és **FORRESTER** által is a **világelsők között számon tartott BPA eszköz!** A rendszert elsők között tartják még számon EA (Enterprise Architecture) és GRC (Governance Risk Compliance) kategóriában.

Szakértőink több mint 10 éves szakmai munkája során bebizonyosodott, hogy a vállalatoknak szükségük van egy „külső szem”-re ahhoz, hogy teljesen független rálátással lehessen megvizsgálni a vállalat működésében rejlő lehetőségeket, kockázatokat.

Tapasztalt szakértőink, számos nagyvállalati és banki folyamatoptimalizációs projektben segítettek már a nemzetközi háttérrel rendelkező vállalatok hatékony működésének kialakítását.

További információ:

BPM Solutions Tanácsadó Kft.

www.bpmsolutions.hu

info@bpmsolutions.hu

Önnek csak egy dologra kell koncentrálnia: a vezetésre

Akkor tud legjobban saját feladataira összpontosítani, ha egy szakértő csapat észrevétlenül üzemelteti Ön körül a kommunikációs infrastruktúráját.

A T-Systems **Compleo** szolgáltatása egy csomagban biztosítja kis- és középvállalkozások számára irodájuk **komplett kommunikációs háttérét**. Megbízható szélessávú internet, kiváló percdíjak, LAN hálózat, IT-biztonság, modern irodai készülékek – mindez **beruházás és szervizköltség nélkül, tervezhető havidíjért!**

Szálljon be Ön is a versenybe, és legyen a legjobb!
Compleo. Professzionális irodai háttér, mint a legnagyobbaknak!

ICT. Telekommunikáció és informatika egy kézről
www.compleo.t-systems.hu

Compleo Compleo Compleo Compleo Compleo Compleo Compleo Compleo

.....T.....Systems.....